

Kommunal arbetsmarknadspolitik. Vad och för vem?

En beskrivning utifrån ett unikt datamaterial

Anders Forslund
Wazah Pello-Esso
Rickard Ulmestig
Ulrika Vikman
Ingeborg Waernbaum
Alexander Westerberg
Johan Zetterqvist

Kommunal arbetsmarknadspolitik. Vad och för vem?^a

En beskrivning utifrån ett unikt datamaterial

av

Anders Forslund^b, Wazah Pello-Esso^c, Rickard Ulmestig^d,
Ulrika Vikman^e, Ingeborg Waernbaum^f, Alexander Westerberg^g
och Johan Zetterqvist^h

Publicerad 2019-03-04

Reviderad 2019-08-27ⁱ

Sammanfattning

I denna rapport utnyttjar vi ett unikt nyinsamlat datamaterial för att ge den första systematiska beskrivningen av den svenska kommunala arbetsmarknadspolitikerna med hjälp av mikrodata – vilka är de insatser som används och vilka är deltagarna? Ett resultat, som i det stora hela bekräftar vad man tidigare trott, är att deltagarna i den kommunala arbetsmarknadspolitikerna i genomsnitt står långt

^a Vi tackar framförallt alla kommuner som deltagit med uppgifter om deltagare i kommunala arbetsmarknadsinsatser. Vi tackar också Pernilla Andersson Joona, Linus Liljeberg och Martin Lundin för värdefulla kommentarer på tidigare utkast.

^b Anders Forslund, anders.forslund@ifau.uu.se, IFAU, UCLS och Uppsala universitet.

^c Wazah Pello-Esso, wazah.pello-esso@ifau.uu.se, IFAU.

^d Rickard Ulmestig, rickard.ulmestig@lnu.se, Linnéuniversitetet och Lunds universitet.

^e Ulrika Vikman, ulrika.vikman@ifau.uu.se, IFAU, UCLS och UCFS.

^f Ingeborg Waernbaum, ingeborg.waernbaum@umu.se, IFAU och Umeå universitet.

^g Alexander Westerberg, alexander.westerberg@ifau.uu.se, IFAU.

^h Johan Zetterqvist, johan.zetterqvist@ifau.uu.se, IFAU.

ⁱ Detta är en reviderad version där korrigeringen i huvudsak består i att två kommuner tillkommit och en figur har korrigerats. För detaljerad redogörelse, kontakta ifau@ifau.uu.se, ange DNR 129/07 och begär ut information om korrigerade figurer daterad 2019-08-27.

från arbetsmarknaden. De kommunala programmens deltagare hade också ett högre och mer långvarigt mottagande av ekonomiskt bistånd än deltagarna i Arbetsförmedlingens insatser. Vi ser också att det föreligger en betydande spridning mellan kommunerna i de insatser som erbjuds.

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	4
2	Data.....	9
2.1	Insamling av data över kommunala arbetsmarknadsinsatser och deltagare	9
2.2	Levererade data för år 2016.....	10
2.3	Klassificering av kommunernas arbetsmarknadsinsatser	11
2.4	Kommuner, personer och insatser som vi i första hand studerar.....	14
2.5	Övriga registeruppgifter	16
3	De kommunala arbetsmarknadsinsatserna.....	18
3.1	Omfattningen av de kommunala arbetsmarknadsinsatserna.....	18
3.2	Kommunala arbetsmarknadsinsatser och ekonomiskt bistånd	25
3.3	Kommunala arbetsmarknadsinsatser och nyanlända flyktingar	26
3.4	Sammanfattande kommentar	29
4	Vilka är deltagarna?.....	30
4.1	Deltagarna i kommunala arbetsmarknadsinsatser – unga och lågutbildade med svag ekonomi	31
4.2	Gruppen med ekonomiskt bistånd 2015	37
4.3	Gruppen nyanlända flyktingar och deras anhöriga	42
4.4	Insatsdeltagande – vilka individer tar del av vilka insatskategorier?	47
4.5	Sammanfattning.....	50
5	Sammanfattande kommentarer	51
	Referenser	53
	Bilaga A – Datainsamling och bortfall	55

1 Inledning

Den statliga arbetsmarknadspolitiken har en lång historia och sedan länge en viktig roll i såväl den ekonomiska politiken som i det som ofta har kallats den svenska modellen. Sedan 1990-talet är även kommunerna viktiga aktörer inom arbetsmarknadspolitiken. Trots kommunernas betydelse inom området är dock vår kunskap om den kommunala arbetsmarknadspolitiken mycket begränsad. Vi vet att den är omfattande, men eftersom någon detaljerad information om vad som gjorts, när det gjorts och till vem insatserna har riktats inte tidigare har samlats in, så saknar vi idag både bra beskrivningar och, naturligtvis, utvärderingar av vad som fungerar inom de kommunala arbetsmarknadspolitiska insatserna. I den här rapporten använder vi ett unikt datamaterial från ca 100 kommuner för att beskriva de kommunala arbetsmarknadsinsatserna och vilka som tagit del av dem. Ett särskilt fokus ligger på att studera politiken för två (delvis överlappande) grupper med en svag ställning på den svenska arbetsmarknaden: nyanlända utrikes födda och mottagare av ekonomiskt bistånd. Som vi ser i vår analys kommer många deltagare i de kommunala insatserna från dessa grupper.

Vilka kan då i teorin hamna i de kommunala insatserna? Vikman och Westerberg (2017) visar att anvisande myndigheter 2015 framförallt var Socialtjänsten (45 procent) och Arbetsförmedlingen (38 procent). Det är dock stora variationer mellan kommuner. Den primära målgruppen är de personer med ekonomiskt bistånd¹ som har arbetslöshet som främsta försörjningshinder och som av någon anledning inte deltar i insatser i den statliga arbetsmarknadspolitiken. Enligt socialtjänstlagen får socialnämnden begära att "...den som får försörjningsstöd under viss tid ska delta i av nämnden anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet om den enskilde inte har kunnat erbjudas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd" (4 kap. 4 §). Det ekonomiska biståndet kan alltså betingas på deltagande i någon form av kommunal insats om personen inte erbjudits "lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd".

Ju fler personer som får ekonomiskt bistånd och inte får ta del av statlig arbetsmarknadspolitik, desto fler personer kan komma i fråga för krav på deltagande i kommunal arbetsmarknadspolitik. Detta är dock inte hela bilden. En del av deltagarna i kommunala insatser har blivit anvisade dit av Arbetsförmedlingen, som kan ha upphandlat platser av kommunen. Det gäller exempelvis deltagare i Arbetsförmedlingens etableringsprogram för nyanlända, som bl.a.

¹ Det ekonomiska biståndet består av två delar: försörjningsstöd och bistånd till annat. Försörjningsstödet ska täcka den dagliga försörjningen och andra skäliga kostnader för vanliga behov och beräknas utifrån en riksnorm som fastställs av regeringen. Bistånd till annat avser tillfälliga utgifter, exempelvis för läkarvård och glasögon. I rapporten använder vi ekonomiskt bistånd och försörjningsstöd synonymt.

typiskt deltar i Svenska för invandrare (SFI) i kommunens regi.² En annan möjlighet är att vissa individer deltar både i statliga och kommunala insatser samtidigt. Det är till exempel fallet om någon får en kommunal arbetsmarknadsanställning i form av ett nystartsjobb. Våra data gör det möjligt för oss att undersöka till vilka grupper kommunernas insatser i första hand riktar. På köpet ger det oss information om hur den kommunala och den statliga arbetsmarknadspolitiken kuggar in i varandra. Detta är betydelsefullt för att förstå hur grupper som står långt ifrån arbetsmarknaden påverkas av den svenska arbetsmarknadspolitiken.

Av naturliga skäl är kunskapen om den kommunala arbetsmarknadspolitiken begränsad – utan tillgång till data är empirisk forskning inte möjlig. Det finns dock ett mindre antal, företrädesvis relativt gamla, studier av effekterna av vissa kommunala arbetsmarknadspolitiska insatser och ett par försök att med hjälp av kvantitativa uppgifter beskriva det kommunala engagemanget i arbetsmarknadspolitiken.³

Milton och Bergström (1998) studerade den s.k. Uppsalamodellen (som huvudsakligen innebar ökade aktiveringskrav för dem som uppbar kommunalt försörjningsstöd) och fann att modellen inte innebar kortare tider med försörjningsstöd och inga ökade flöden till arbete eller studier. Hallsten, Isaksson och Andersson (2002) studerade ett projekt som drevs av Rinkeby stadsdelsförvaltning med medel från EU:s mål-3-fond. De fann att både deltagare och personal var nöjda med insatsen, men att den inte gav några positiva effekter på sysselsättning, snarare tvärt om. Salonen och Ulmestig (2004) samlade in material om den kommunala arbetsmarknadspolitiken genom enkäter till de svenska kommunerna. Den insamlade informationen om mer än 500 aktiveringsprogram i 168 kommuner användes för att ge den första (och hittills enda) systematiska beskrivningen av den kommunala arbetsmarknadspolitiken. Giertz (2004) utvärderade ett projekt ("Socialbidragsprojektet") i Malmö 1989.⁴ Den skattade effekten av deltagande var inte signifikant skild från noll, men resultaten tydde på signifikanta skillnader mellan olika program. Forslund och Nordström Skans (2006) studerade ungdomsgarantin (UG) och Kommunala ungdomsprogram (KUP), två program där kommunerna efter överenskommelser med de dåvarande länsarbetsnämnderna mot statlig ersättning kunde ta över ansvaret för insatser för arbetslösa ungdomar mellan 18 och 19 år (KUP) respektive 20–24 år (UG). Mycket

² I december 2010 flyttades ansvaret för det svenska flyktingmottagandet från kommunerna till Arbetsförmedlingen. De inledande insatserna för nyanlända är nu delar av det tvååriga etableringsprogrammet vid Arbetsförmedlingen för personer med nybeviljade uppehållstillstånd.

³ Forskningsöversikter finns i Lundin (2008, 2018), Thorén (2012), Panican och Ulmestig (2017) och Mörk (2011).

⁴ Data från 8 projekt med 636 deltagare studerades.

litet är känt om innehållet i dessa program. De skattade effekterna av KUP var svårtolkade. För UG fann författarna en positiv annonseringseffekt (vissa berörda ungdomar gick till jobb innan tidpunkten för programstart), inlåsnings-effekt för dem som faktiskt gick in i programmet och totalt ingen signifikant nettoeffekt på övergången från arbetslöshet till arbete.⁵ Forslund och Nordström Skans jämförde också de statliga program som ungdomar deltog i med UG och fann att AF:s program (praktik och arbetsmarknadsutbildning) hade bättre effekt än UG i de flesta avseenden.⁶ Johansson och Langenskiöld (2008) studerade jobbtorget för äldre långtidsarbetslösa i Stockholm. Huvudresultaten var att aktiviteterna ökade självförtroendet och sökaktiviteten hos deltagarna, men saknade signifikant effekt på övergången till sysselsättning. Dahlberg, Hanspers och Mörk (2013) studerade obligatorisk aktivering av försörjningsstödstagare i Stockholm och fann positiva, men små effekter på sysselsättning och arbetsinkomster. De fann även att effekterna var större för inrikes födda och hushåll med en försörjare. Även Persson och Vikman (2014) studerade obligatorisk aktivering av försörjningsstödstagare i Stockholm. De fann ingen signifikant effekt på totalt in- eller utflöde från försörjningsstödstagandet, men signifikanta effekter åt "rätt håll" för vissa grupper som bedömdes ha lättare att anpassa sitt beteende (unga, ogifta). Behrenz och Hammarstedt (2014) studerade effekter av nystartsjobb i Växjö kommun. Dessa nystartsjobb var med stor sannolikhet det som kallas kommunala arbetsmarknadsanställningar⁷. Huvudresultaten tyder på en positiv effekt på framtida sysselsättning, men resultaten var förknippade med betydande osäkerhet. Nybom (2014) redovisade resultat från en studie av kommunala insatser för försörjningsstödstagare. Hennes resultat tyder på att det hon kallar resursaktivering, till skillnad från jobbaktivering, var förknippad med positiva effekter på arbetsmarknadsutfall.⁸ Vikman och Westerberg (2017) kartlade kommunal arbetsmarknadspolitik med hjälp av SKL:s databas Kolada. Man fann stor variation i hur aktiva kommunerna var, både vad gäller kostnader och antal deltagare. Variationen kunde delvis förklaras av strukturella faktorer, som befolkningens sammansättning och behov, men även när hänsyn tagits till sådana

⁵ Carling och Larsson (2005) fann liknande resultat för den allra första perioden med ungdomsgarantin.

⁶ Undantaget var att de kommunala insatserna i större utsträckning påverkade deltagarna att gå till reguljär utbildning.

⁷ Kommunala arbetsmarknadsanställningar är tidsbegränsade anställningar inom kommunen, med eller utan subventioner från Arbetsförmedlingen som syftar till att ge personen arbetslivserfarenhet och ersätta ekonomiskt bistånd med lön.

⁸ Till resursaktivering räknades utbildningar som exempelvis SFI, yrkesinriktade kurser, CV-skrivande, samtal och information om arbetsmarknaden samt arbetspraktik på en reguljär arbetsplats. Till jobbaktivering räknades jobbsökaraktiviteter och jobbträning. Jobbträningen genomfördes oftast inte på reguljära arbetsplatser.

faktorer fanns en stor variation kvar. Bland de kommuner som hade arbetsmarknadsinsatser var det stor spridning i vilka som anvisar deltagare, målgrupperna för insatserna och hur långa insatserna var.

I den här rapporten använder vi våra data för att besvara ett antal frågor om de kommunala arbetsmarknadsinsatserna och deras deltagare. Huvuddelen av dessa frågor har i bästa fall kunnat belysas partiellt i tidigare studier. Ett *första frågebatteri* gäller vilka typer av insatser som är de vanligaste. Det ger oss en möjlighet att avgöra om kommunerna använder sig av ungefär samma typer av insatser som dem som förekommer i den statliga arbetsmarknadspolitiken. Vi undersöker också hur stora variationerna i deltagande är mellan olika kommuner i de insatser som används. Med hjälp av denna information kan vi få en uppfattning om den mellankommunala skillnaden i hur arbetssökande hjälps och därmed också en uppfattning om hur sannolikt det är att den kommunala arbetsmarknadspolitiken innebär stora avsteg från likabehandling av arbetssökande beroende på hemkommun.⁹ Vi besvarar också, *för det andra*, ett antal frågor som rör deltagarna i de kommunala insatserna. En fråga, som vi är de första att besvara, är hur omfattande den kommunala arbetsmarknadspolitiken är jämfört med den statliga i termer av antal deltagare. Dessutom gör vi vissa jämförelser av deltagarnas egenskaper (enligt våra data) med deltagarna i den statliga arbetsmarknadspolitiken och samtliga invånare i de studerade kommunerna för att undersöka vad (om något) som skiljer deltagarna i de kommunala insatserna från deltagarna i Arbetsförmedlingens program. Vidare undersöker vi vad som kännetecknar de deltagare som uppstår ekonomiskt bistånd från kommunerna respektive är nyanlända utrikes födda som invandrat av flyktingrelaterade skäl. På så sätt kan vi undersöka om det finns systematiska skillnader mellan de personer i dessa grupper som tar del av kommunala insatser och de personer som går i Arbetsförmedlingens program eller inte tar del av några insatser alls, vare sig statliga eller kommunala.

Ett särskilt fokus riktas, som vi redan har påpekat, mot två grupper av individer: nyanlända och personer med ekonomiskt bistånd. Dessa två grupper är speciellt intressanta av delvis olika skäl. Nyanlända är en stor grupp, där många kan förväntas bli hänvisade till kommunala insatser efter det statliga etableringsprogrammets slut, men som även under pågående etableringsprogram kan förväntas delta i kommunala insatser. Våra data gör det möjligt för oss att bedöma omfattningen av de kommunala insatserna för gruppen. Våra data gör det också

⁹ Vi har inget exakt mått på likabehandling (eller avvikelser därifrån); det handlar snarast om att vi kan argumentera för att mycket stora mellankommunala skillnader sannolikt också innebär avvikelser från likabehandling.

möjligt att undersöka vilka och vems insatser mottagare av ekonomiskt bistånd tar del av.

Vårt datamaterial består av registeruppgifter som vi samlat in från de svenska kommunerna. Uppgifterna har vi sedan på individnivå kopplat till andra datakällor med information om den statliga arbetsmarknadspolitiken och med information om de individer som deltar i statliga eller kommunala arbetsmarknadspolitiska insatser. Därför kan vi i den här rapporten för första gången göra systematiska beskrivningar av den kommunala arbetsmarknadspolitiken. Därmed kan vi ge en mer heltäckande bild av den svenska arbetsmarknadspolitiken än vad som tidigare varit möjligt.¹⁰ Det faktum att våra data är registerbaserade innebär också att de medger analyser även av relativt små grupper av deltagare, vilket inte är möjligt när man använder mindre stickprov. Möjligheten att koppla information från andra register innebär att vi kan nå en samlad kunskap om de kommunala insatserna som inte är möjlig för enskilda kommuner.

Rapporten är fortsättningsvis disponerad enligt följande: I Avsnitt 2 presenterar vi våra data och hur vi samlat in och klassificerat de kommunala insatserna. I Avsnitt 3 presenterar vi omfattningen av de kommunala insatserna och hur användningen varierar mellan kommunerna. I Avsnitt 4 diskuterar vi egenskaper hos dem som deltar i de kommunala insatserna och jämför dessa deltagare med deltagare i Arbetsförmedlingens insatser. Vi ger också särskilda beskrivningar av deltagare som är nyanlända utrikes födda respektive mottagare av kommunalt försörjningsstöd. Avsnitt 5 sammanfattar.

¹⁰ Det faktum att vi även har information om den statliga arbetsmarknadspolitiken innebär att vi ibland använder den statliga politiken som en fond för att visa på skillnader och likheter gentemot den kommunala politiken och därmed öka förståelsen för vad som kännetecknar kommunernas insatser.

2 Data

I det här avsnittet redovisar vi de data som används i rapporten. Vi börjar med att i Avsnitt 2.1 kort redovisa hur processen såg ut när uppgifter om kommunala arbetsmarknadsinsatser samlades in. Därefter redogör vi i Avsnitt 2.2 för de kommunspecifika data som vi använder. För att kunna beskriva de olika kommunala insatserna har insatserna klassificerats utifrån primärt innehåll. Detta beskrivs närmare i Avsnitt 2.3. I Avsnitt 2.4 beskriver vi mer i detalj vilket kommunmaterial som används i rapporten. Avslutningsvis beskriver vi i Avsnitt 2.5 andra register som vi använder i rapporten.

2.1 Insamling av data över kommunala arbetsmarknadsinsatser och deltagare

Under 2017 påbörjades arbetet med insamling av registerdata över kommunala arbetsmarknadsinsatser. I första omgången skickades en förfrågan ut till kontaktpersoner för arbetsmarknadspolitiska frågor i 14 pilotkommuner. Syftet var att bilda oss en uppfattning av omfattningen av kommunala arbetsmarknadsinsatser i dessa kommuner samt att dra lärdomar inför insamlingen av registeruppgifter från resterande kommuner. I november 2017 skickades förfrågan ut till övriga kommuner.¹¹ Insamlingen pågick fram till september 2018.¹²

Att bidra med uppgifter till forskningsprojektet har varit frivilligt och av landets 290 kommuner har 110¹³ skickat in uppgifter. Uppgifterna har varit av varierande kvalité avseende tidsperiod och vilka variabler som ingått. För 2016 bedömer vi att datakvaliteten är tillräckligt god för 105 kommuner. Det innebär att vi för dessa kommuner i de flesta fall har fått uppgifter om deltagarnas personnummer, insatsnamn och klassificering av insatserna, samt insatsernas start- och slutdatum. Dessa 105 kommuner täcker ungefär 59 procent av Sveriges befolkning.

Det finns ett antal skäl till att vi inte har fått uppgifter från landets samtliga kommuner. För det första bedriver inte alla kommuner någon arbetsmarknadspolitik. För det andra kan inte alla kommuner leverera uppgifter då insatserna

¹¹ I det missivbrev som skickades till kommunerna i samband med insamlingen specificerades efterfrågade data. Bl.a. efterfrågade vi personnummer, för att kunna koppla information från andra register, och vilken insats deltagaren tagit del av. Efterfrågade variabler beskrivs utförligare i Bilaga A – Datainsamling och bortfall

¹² Insamlingen genomfördes i samverkan med SKL och med stöd av vissa systemleverantörer som ansvarar för kommunernas verksamhetssystem i vilka data registreras.

¹³ En kommun har levererat uppgifter som bara berör feriearbete för grund- och gymnasieungdomar. Detta har vi valt att utesluta ur rapporten då uppgifterna berör en annan målgrupp än arbetssökande.

inte registrerats på ett sätt som möjliggjort leverans. För det tredje har inte alla kommuner varit villiga att bistå oss. En närmare beskrivning av datamaterialet i form av jämförelse mellan kommunerna med respektive utan arbetsmarknadsinsatser och mellan de kommuner som levererat respektive inte levererat data ges i Bilaga A – Datainsamling och bortfall. Det vi ser där tyder på att det finns vissa systematiska skillnader mellan kommuner som bedriver och inte bedriver arbetsmarknadspolitik. Vi ser däremot inte någon tydlig systematik när det gäller skillnader mellan kommuner som levererat respektive inte kunnat/velat leverera uppgifter, bortsett från att de kommuner som levererat i genomsnitt är större.

2.2 Levererade data för år 2016

I rapporten väljer vi att fokusera på 2016 för att alla deltagande kommuner ska ha samma tidsperiod. Vi kan inte använda alla 105 kommuner som levererade uppgifter för år 2016 genomgående i rapporten p.g.a. internt bortfall. Internt bortfall får vi när kommuner skickat in uppgifter där det saknas variabler av väsentlig betydelse, t.ex. personnummer eller insatsnamn. I Tabell 1 redovisas bortfall för dessa variabler. Totalt har 103 kommuner levererat uppgifter med personnummer och 101 kommuner har levererat registerdata med en insatsvariabel. Det är dock inte samma kommuner som inte kunde leverera de båda variablerna. Totalt 99 kommuner har levererat både typerna av uppgifter och kan användas fullt ut i rapporten. Övriga kommuner används där inte båda variablerna behövs.

Tabell 1 Bortfall av väsentliga variabler för 2016

	Kommuner utan personnummer	Kommuner med personnummer	Total
Kommuner utan insatsvariabel	0	4	4
Kommuner med insatsvariabel	2	99	101
Total	2	103	105

Not: 2016 För att beskriva kommunernas arbetsmarknadsinsatser krävs inte att kommunerna levererat personnummer. För att beskriva deltagarna krävs inte att vi vet vilken insats deltagaren gått i. För samtliga analyser i denna rapport inkluderas därför de kommuner som saknar en av dessa uppgifter.

2.3 Klassificering av kommunernas arbetsmarknadsinsatser

I det färdiga datamaterialet finns uppgifter om vilken eller vilka insatser deltagarna tagit del av. Eftersom kommunerna arbetar på olika sätt kan en insats med ett visst namn i en kommun heta något annat i en annan – trots att innehållet är detsamma. För att vi ska kunna redogöra för kommunernas arbetsmarknadsinsatser behövs en enhetlig klassificering. Vi har därför med utgångspunkt från SKL:s¹⁴ och Socialstyrelsens klassificeringar skapat 13 insatskategorier som vi, tillsammans med kommunerna, använt för att klassificera de kommunala insatserna.¹⁵ Denna klassificering visar vi i Tabell 2. Med kommunernas hjälp klassificerades 99,2 procent av alla insatser.

¹⁴ Se SKL (2017).

¹⁵ Utifrån datamaterialet som kommunerna bidrog med togs insatsnamnet och eventuell kommunal klassificering av insatsen ut och klassificerades enligt nämnda definition av två av rapportförfattarna, oberoende av varandra. Därefter skickades både klassificerade och oklassificerade insatser till kontaktpersoner i kommunerna för en ytterligare kontroll. Samtliga kommuner har därmed hjälpt till med klassificeringen av sina insatser. I de fall en insats inte stämde med vår klassificering ombads kommunen att klassificera insatsen i den grupp som insatsen mest liknade. Exempelvis kan det röra sig om en insats som har inslag av flera klasser, tex. arbetsträning och praktik. Om insatsen primärt är en arbetsträningsinsats, men har inslag av praktik ska insatsen klassificeras som arbetsträning.

Tabell 2 IFAU:s klassificering av kommunernas arbetsmarknadsinsatser

Klassificering	Beskrivning
1. Arbetsprövning, -träning, -förberedande insats	Insats som syftar till att klarlägga/utreda en individs arbetsförutsättningar utifrån fysiska, psykiska och sociala funktioner. Insatsen kan innebära att den arbetssökande får stöd för att på en arbetsplats systematiskt pröva/träna sina förmågor i konkreta arbetsuppgifter. Syftet med insatsen kan ibland vara att individen ska få rätt/annan ersättning.
2. Jobbsökaraktivitet inkl. coachning, och studievägledning	Jobbsökaraktiviteter syftar till att ge stöd till den arbetssökande utifrån konkreta uppgifter som CV, anställningsintervju, arbetssökning, information m.m. Kontinuerliga motiverande samtal med fokus på att individen ska komma fram till vad hon/han vill, formulera en handlingsplan, inklusive studie-, yrkes-, och arbetsvägledning som syftar till att ge arbets-sökande underlag för beslut om val av yrkes- och arbetsinriktning.
3. Kurs, utbildningar eller studier	Kurser eller utbildningar med syfte att öka individens förutsättningar att komma i arbete t.ex. orienterade/vägledande kurs, körkortsteori, datakurs, kortare yrkeskurs, men även längre ordinarie utbildningsutbud, dock inte SFI.
4. Matchning	Matchning mot arbete utifrån individens intressen/färdigheter och arbetsgivares rekryteringsbehov. Åtgärden innebär också att handläggare har systematiska kontakter med arbetsgivare.
5. Praktik	Praktik hos privat eller offentlig arbetsgivare. Hit räknas inte arbetsträning/prövning eller praktik inom arbetsmarknadsenhetens egna åtgärd eller motsvarande. Språkpraktik räknas inte heller till denna kategori.
6 Stöd till ordinarie anställning, med eller utan lönesubvention, för personer med funktionsnedsättning	Arbetslivsinriktad rehabilitering med målet att stötta människor som står långt ifrån arbetsmarknaden att få en anställning, eventuellt med någon form av anställningsstöd, på den ordinarie arbetsmarknaden. Målgruppen ska ha någon form av funktionsnedsättning. Insatsen ska ske enligt en strukturerad metod, exempelvis <i>Supported employment</i> (SE) eller <i>Individual Placement and Support</i> (IPS).

Klassificering	Beskrivning
7. Stöd till ordinarie anställning, med eller utan lönesubvention, för personer utan funktionsnedsättning	Arbetslivsinriktad rehabilitering med målet att stötta människor som står långt ifrån arbetsmarknaden att få en anställning, eventuellt med någon form av anställningsstöd, på den ordinarie arbetsmarknaden. Insatsen ska ske enligt en strukturerad metod, exempelvis <i>Supported Employment</i> (SE) eller <i>Individual Placement and Support</i> (IPS).
8. Kommunala arbetsmarknadsanställningar	Kommunala arbetsmarknadsanställningar. Kan kombineras med olika lönesubventioner från Arbetsförmedlingen.
9. Feriejobb/ungdomspraktik	Feriejobb/ungdomspraktik för elever i grundskola och gymnasium.
10. Språkträning, språkinsats eller SFI	Insats vars huvudsakliga syfte är att stärka deltagarens språkkunskaper. Detta inkluderar även språkpraktik.
11. Validering	Insats som innebär en strukturerad och dokumenterad bedömning av den enskildes kunskaper, färdigheter och kompetenser oberoende av läroprocess och sammanhang dessa har förvärvats och dokumenterats.
12. Övriga insatser	Övriga insatser som inte passar in under insatskategorierna ovan.
13. Övrigt – ej insats	Poster som ej är att betrakta som insatser. Exempel: i väntan på insats, insats ej aktuell, kontakt med exempelvis annan myndighet, administrativ registrering, uppstartsmöte eller kartläggning (ej arbetsprövning eller liknande).

2.4 Kommuner, personer och insatser som vi i första hand studerar

Som vi har noterat ovan är det inte möjligt för oss att ge en bild av alla insatser och deltagare i kommunala insatser då det ibland saknas insatsvariabel och ibland personnummer. Här beskriver vi därför mer i detalj de kommuner, personer och insatser som används i denna rapports olika avsnitt.

2.4.1 Kommuner med insatser

När vi fokuserar på insatser som sker i kommunerna under 2016 kommer det finnas insatser som påbörjades innan 2016 och andra som pågår in på 2017. För att veta och kunna uttala oss om vad som pågår under 2016 i kommunerna har vi valt att censurera alla insatser som på dessa sätt går över årsskiften. Det innebär att vi bara studerar insatsdagar under 2016. För en insats som exempelvis påbörjades i oktober 2015 och avslutades i februari 2016 kommer vi i våra analyser bara räkna de två månader som pågick under 2016.

En förutsättning för att vi ska kunna beskriva de olika insatskategoriernas omfattning är att kommunernas insatser i datamaterialet är klassificerade och att fullständiga startdatum för insatsen finns tillgängligt. I detta avsnitt inkluderas därför enbart de 101 kommuner där åtminstone en delmängd av insatserna har kunnat klassificeras.¹⁶ Totalt omfattar datamaterialet i Avsnitt 3 uppgifter om 50 223 personer i cirka 108 600 registrerade poster.

I beskrivningen av insatser i Avsnitt 3 utesluter vi ungdomspraktik och feriejobb, eftersom dessa insatser inte riktas till arbetslösa. Vi utesluter även poster med kategori 13 ("Övrigt – ej insats"), eftersom dessa inte representerar insatser. Således redovisar vi enbart omfattningen av de 11 insatskategorierna 1–8 och 10–12.¹⁷

2.4.2 Deltagare som beskrivs

Vi kan studera deltagare i 103 kommuner, men även i dessa kommuner saknas ibland korrekta personnummer vilket krävs för att kunna koppla individerna till nationella register. När vi i Avsnitt 4 studerar deltagarna i kommunala arbetsmarknadsinsatser (hädanefter förkortat KAMI) har vi också begränsat populationen till dem som år 2015 fyllde 18–64 år. Eftersom vi bara har uppgifter för ett år (och därför inte kan beskriva utvecklingen över tid) ser vi det som nödvändigt att jämföra deltagarna i KAMI med någon annan relevant grupp.

¹⁶ Vi fick också utesluta 4 030 observationer som saknade klassificering. För tio poster saknades information om vilken individ som tagit del av insatsen. Dessa poster betraktas som tillhörande tio unika individer och ingår inte i det övriga materialet.

¹⁷ Se Tabell 2 för en beskrivning av våra insatskategorier.

Vi väljer därför att i en del beskrivningar av KAMI-deltagarna jämföra dem med deltagare i Arbetsförmedlingens arbetsmarknadsinsatser (hädanefter förkortat AF-insats¹⁸) och övrig befolkning i dessa kommuner.

I de register från SCB som vi har tillgång till kan vi se var individerna bor den 31 december varje år. Eftersom vi också jämför med befolkningen i kommunerna där vi har data begränsar vi studiepopulationen i Avsnitt 4 till dem som bor i någon av dessa kommuner 31 december 2015. Det innebär att även om vi inte gör en totalundersökning av alla Sveriges kommuner, gör vi en totalundersökning i de kommuner som finns i vårt material¹⁹.

I Tabell 3 visar vi hur mycket bortfall vi har samt hur många individer vi inte använder bland registrerade deltagare hos kommuner och AF under 2016 i de studerade kommunerna. Den största andelen observationer förlorar vi bland deltagare i kommunala insatser, där framförallt åldersrestriktionen gör att vi tappar deltagare, medan det framför allt är kravet att deltagarna ska vara boende i kommunen 31 december 2015 som påverkar antalet deltagare i AF-insats.

Tabell 3 Populationsbeskrivning utifrån deltagande 103 kommuner

	Kommunala insatser	Bortfall/ Exkluderade	Insats AF	Bortfall/ Exkluderade
Deltagare 2016	44533	0	248822	0
Identifierade personnummer	43977	556	248822	0
I åldern 18-64 år 2015	40934	3599	247075	1747
Boende i kommun 31 dec 2015	39550	4983	236483	12339

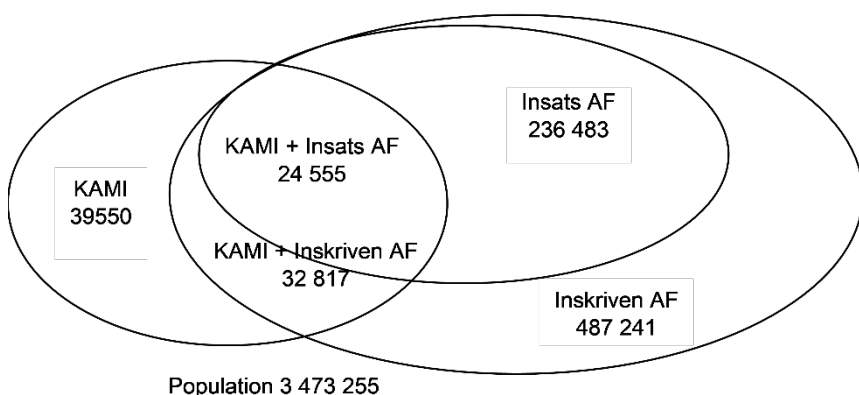
I de 103 kommunerna som finns med i vår analys bodde det ca 3,5 miljoner invånare i åldersintervall 18–64 år, varav ca 40 000 deltog i kommunala arbetsmarknadsinsatser (KAMI) någon gång under år 2016. Ungefär 490 000 individer var inskrivna på Arbetsförmedlingen. Av dessa deltog ca 236 000 individer i insatser på Arbetsförmedlingen. Det var alltså knappt en femtedel så många personer som deltog i kommunala insatser som i den statliga arbetsmarknadspolitens insatser. Det betyder att den kommunala politiken förvisso var omfattande,

¹⁸ Som AF-insatser har vi valt att klassificera alla program som berättigar till aktivitetsstöd samt alla typer av anställningsstöd (inklusive nystartsjobb) med undantag för alla insatser som riktas till personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

¹⁹ Förutom mätfel. Den största risk till mätfel vi ser är att kommunerna har fler deltagare i kommunala arbetsmarknadsinsatser än de rapporterat in till oss. Det kan handla om insatser där deltagarna inte systematiskt har dokumenterats på ett sätt som gör materialet tillgängligt för registerforskning.

men samtidigt av betydligt mindre omfattning än den statliga i termer av antalet deltagare.

I Figur 1 visas siffror över studiepopulationen, programdeltagande och hur dessa överlappar varandra. För att gå i en insats hos Arbetsförmedlingen måste personen också vara inskriven som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen. AF-deltagarna är därmed en delpopulation av de inskrivna. Det är också tydligt att det är ett stort överlapp mellan KAMI och AF. Av de 40 000 deltagarna i KAMI är knappt 33 000 inskrivna på förmedlingen och drygt 24 500 går i insats hos båda myndigheterna under 2016. Delvis beror detta på att många i kommunala arbetsmarknadsanställningar har lönesubventioner via Arbetsförmedlingen och därmed dyker upp även som deltagare i en AF-insats. Men det är också möjligt att deltagarna går i två olika insatser hos kommunen och Arbetsförmedlingen som bedrivs parallellt eller vid olika tidpunkter under året. För att inte ha överlappande grupper kommer vi i Avsnitt 4 dela in kommuninvånarna i de som endast går arbetsmarknadsinsats hos kommunen (KAMI), de som går i både KAMI och AF-insats (KAMI+AF) under året, de som bara deltar i AF-insats samt övriga kommuninvånare. Vi gör denna av varandra uteslutande gruppering för att vara säkra på vilka vi uttalar oss om när vi senare jämför deltagare som är i insatser hos olika aktörer under 2016.

Figur 1 Populationerna som studeras i kapitlet och hur de överlappar

2.5 Övriga registeruppgifter

De uppgifter vi samlat in från kommunerna har vi kompletterat med registeruppgifter från andra myndigheter. De uppgifter vi använder kommer från Arbetsförmedlingen, Statistiska centralbyrån (SCB) samt Socialstyrelsen.

Från Arbetsförmedlingen har vi information om den statliga arbetsmarknadspolitiken. Statistiken innehåller information om de insatser (s.k. sökandekategorier) som alla inskrivna individer tar del av från det att de skrivs in tills dess att de lämnar Arbetsförmedlingen. Informationen, som är daglig, finns tillgänglig fr.o.m. augusti 1991.

Till uppgifterna från kommunerna och Arbetsförmedlingen har vi sedan kopplat datakällor med bakgrundsinformation om individerna. Vi har framförallt använt databasen LISA som tillhandahålls av SCB. LISA är en årlig databas som omfattar de personer som bodde i Sverige den 31 december respektive år och innehåller uppgifter om födelseår, familjesituation och utbildningsnivå, samt även information om inkomster av arbete och transfereringar under året. Från SCB har vi även uppgifter om födelseregion för utrikes födda (länder som många har emigrerat från redovisas separat medan mindre vanliga ursprungsländer har grupperats) och det år de fick uppehållstillstånd i Sverige.

Eftersom vi saknar uppgift om skäl för uppehållstillstånd identifierar vi nyanlända flyktingar som personer som fick uppehållstillstånd mellan 2011 och 2015 från regioner i världen som Sverige tog emot många flyktingar eller deras anhöriga ifrån under denna period.²⁰ Personer räknas vanligtvis som nyanlända under de första 24 månaderna sedan uppehållstillstånd. Då vi har årsdata i många fall skulle detta innebära att vi tog individer som kommit till Sverige under de föregående tre åren. Utifrån att etableringen i Sverige tar tid och vi ser att många även efter tre år är inskrivna hos Arbetsförmedlingen har vi valt att utöka gruppen till att innefatta de som kommit under de senaste fem åren. Vi kallar dock fortsatt gruppen för nyanlända.

Vi har även använt vissa data från Socialstyrelsen. Vi har månatliga uppgifter om vilka hushåll som mottagit ekonomiskt bistånd (summa och försörjningshinder), uppgifter om inläggningar på sjukhus och uppgifter om alla förskrivna läkemedel från Läkemedelsregistret.²¹

Bortsett från invandringsår använder vi (där det är möjligt) i denna rapport uppgifter som avser åren mellan 2011 och 2016.

²⁰ Dessa områden är Afrika, Mellanöstern, Syd- och Sydostasien, Centralamerika samt statslösa. I den klassificering av ursprungsland vi har tillgång till är länder, bortsett från några stora invandringsländer under 1900-talet grupperade. Detta innebär att vi kommer klassificera några invandrade som flyktingar utan att de är det. Exempelvis återfinns invandrare från Afghanistan och Indien med samma kod. Flyktinginvandringen från dessa regioner har dock varit betydligt större än invandringen av andra skäl, vilket gör att mätfelet är litet.

²¹ Vi har även tillgång till diagnoskoder för sjukhusinläggningar på den grövsta kapitelnivån (ICD-10) och läkemedlen kategoriseras utifrån 5-ställig ATC-kod, men vi använder inte den informationen i rapporten. Vi använder hälsodata för att konstruera ett indexvärde för hälsan hos olika grupper av individer som deltar i olika typer av insatser (se Avsnitt 4) och redovisar alltså inte några direkta uppgifter om sjukhusinläggningar eller läkemedelsförskrivningar.

3 De kommunala arbetsmarknadsinsatserna

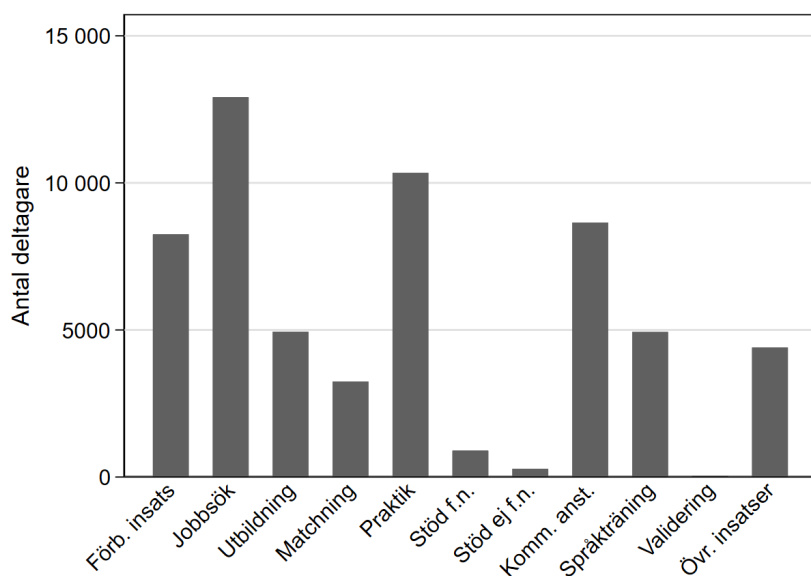
I det här avsnittet beskriver vi de kommunala arbetsmarknadsinsatserna (KAMI), medan vi i Avsnitt 4 analyserar personerna som deltar i dessa insatser. I Avsnitt 3.1 undersöker vi vilka typer av insatser som kommunerna anordnar och hur omfattande dessa är i termer av antalet deltagare och antalet dagar som personerna deltar. Vi studerar även den kommunala variationen i andelen inskrivna individer som deltar i respektive insats. Därefter studerar vi särskilt de två grupper av deltagare, delvis överlappande, som vi är särskilt intresserade av. Vi börjar i Avsnitt 3.2 att studera vilka insatser deltagare med ekonomiskt bistånd 2015 tog del av under 2016 innan vi i Avsnitt 3.3 istället separerar deltagare utifrån om de kommit till Sverige under de senaste fem åren som flyktingar eller inte. Slutligen sammanfattar vi lärdomar från detta avsnitt i Avsnitt 3.4.

3.1 Omfattningen av de kommunala arbetsmarknadsinsatserna

Vi presenterar två mått på insatskategorierna omfattning: dels antalet individer som tagit del av insatserna, dels det totala antalet dagar som insatsen pågått. I redovisningen utgår vi från insatser i den utsträckning som de pågick under 2016.

3.1.1 Antal deltagare i kommunala arbetsmarknadsinsatser

I Avsnitt 2 såg vi att de kommunala insatserna hade ungefär 40 000 deltagare under år 2016, knappt en femtedel så många som den statliga arbetsmarknadspolitiken. I Figur 2 ser vi hur många personer som deltog i var och en av de 11 insatskategorierna under år 2016.

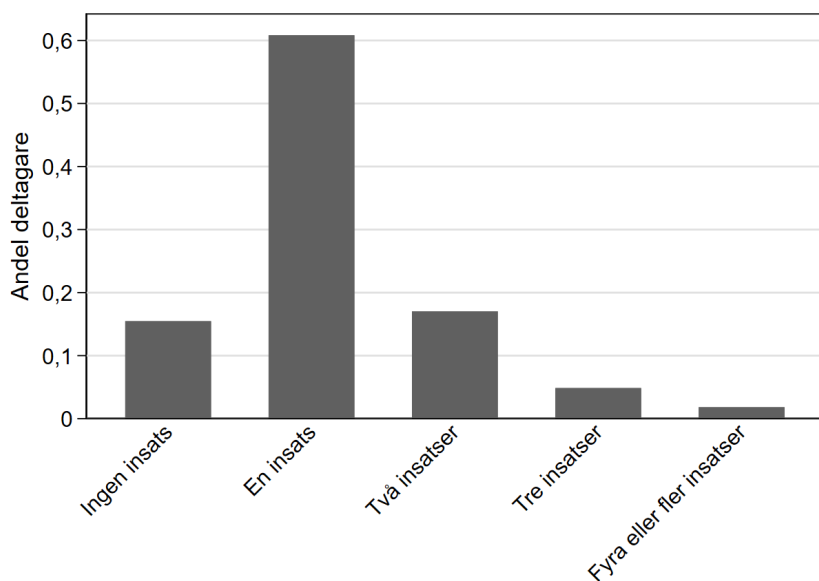
Figur 2 Antal deltagare per insatskategori

Not: Förklaring av förkortningar: **Förb. insats** – Arbetsprovning, -träning, -förberedande insats; **Jobbsök** – Jobbsökaraktivitet inklusive coaching och studievägledning; **Utbildning** – Kurs, utbildning eller studier; **Matchning** – Matchning; **Praktik** – Praktik; **Stöd f.n.** – Stöd till ordinarie anställning, med eller utan lönesubvention, för personer med funktionsnedsättning; **Stöd ej f.n.** – Stöd till ordinarie anställning, med eller utan lönesubvention, för personer utan funktionsnedsättning; **Komm. Anst.** – Kommunala arbetsmarknadsanställningar; **Språkträning** – Språkträning, språkinsats eller SFI; **Validering** – Validering; **Övr. insatser** – Övriga insatser som ej passar in i övriga kategorier. Se även Tabell 2.

Det finns en betydande variation i antal deltagare i de olika insatskategorierna. En stor andel, cirka 26 procent, deltog i jobbsökaraktivitet. Även praktik och kommunala arbetsmarknadsanställningar var insatser med många deltagare: 21 procent respektive 17 procent av de inskrivna individerna deltog i dessa insatser. Ser vi till insatser som är minst förekommande noterar vi att endast 35 personer (0,07 procent) deltog i validering. Det är inte helt enkelt att jämföra omfattningen av olika kommunala insatser med sina närmaste motsvarigheter hos Arbetsförmedlingen, delvis därför att det inte är helt självklart vilka dessa är. En intressant observation är emellertid att de kommunala arbetsmarknadsanställningarna är en betydande insats, mätt i det totala antalet deltagare (Figur 2). Detta är intressant, eftersom insatsen saknar en direkt motsvarighet i den statliga arbetsmarknadspolitiken. En motsvarighet skulle närmast bli en insats där staten använde sig av tidsbegränsade anställningar (med eller utan lönesubvention) av

arbetslösa. En sådan insats har vissa likheter med de tidigare beredskapsarbetena, som avskaffades under 1990-talet.

Observera att summan av staplarna i Figur 2 är större än antalet deltagare totalt. En och samma person kan nämligen delta i flera olika insatser, samtidigt eller i följd, under 2016. Figur 3 visar hur många olika typer av insatser deltagarna deltog i under 2016. Ungefär 61 procent deltog enbart i en insats under 2016 och ca 17 procent tog del av två insatstyper. En liten andel, 2 procent, deltog i fyra eller fler olika insatstyper. Ungefär 15 procent tog inte del av någon insats överhuvudtaget²².

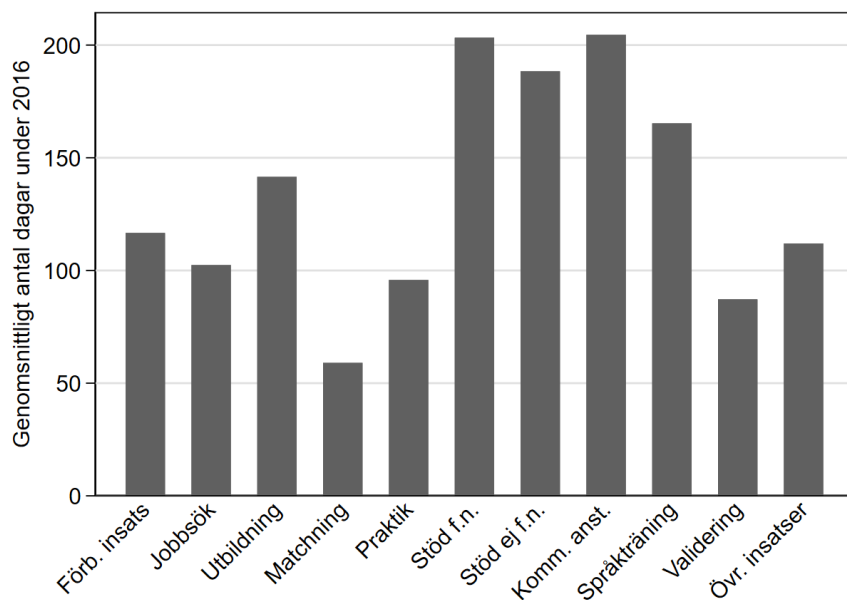
Figur 3 Antal insatser per deltagare

3.1.2 Antal dagar med kommunala arbetsmarknadsinsatser

I vilken utsträckning tog individer då del i de olika insatskategorierna under 2016? För att få en bild av detta har vi för varje insatstyp beräknat det totala antalet dagar summerat över alla inskrivna individer. Summan delades sedan med antalet inskrivna individer i insatskategorin för att få det genomsnittliga antalet dagar per person. Resultatet visas i Figur 4. Mätt på detta sätt deltog

²² Dessa individer fanns endast med i datamaterialet bland poster i insatskategori 13, dvs. poster som inte betraktas som insatser av kommunerna.

individer längst i kommunala arbetsmarknadsanställningar med i genomsnitt 204 dagar under 2016. Andra insatser som förekom i nästan lika stor omfattning var stöd till arbete (både vad gäller de med och utan funktionsnedsättning) men som vi visat tidigare var det relativt få individer som deltog i dessa. Andra insatser som pågick i genomsnitt över 100 dagar under året var språkträning, utbildning övriga insatser, förberedande insats, samt jobbsökaraktivitet.

Figur 4 Genomsnittligt antal dagar som en individ deltar i respektive insatskategori under 2016

Not: Förklaring av förkortningar: **Förb. insats** – Arbetsprövning, -träning, -förberedande insats; **Jobsök** – Jobbsökaraktivitet inklusive coaching och studievägledning; **Utbildning** – Kurs, utbildning eller studier; **Matchning** – Matchning; **Praktik** – Praktik; **Stöd f.n.** – Stöd till ordinarie anställning, med eller utan lönesubvention, för personer med funktionsnedsättning; **Stöd ej f.n.** – Stöd till ordinarie anställning, med eller utan lönesubvention, för personer utan funktionsnedsättning; **Komm. Anst.** – Kommunala arbetsmarknadsanställningar; **Språkträning** – Språkträning, språkinsats eller Sfi; **Validering** – Validering; **Övr. insatser** – Övriga insatser som ej passar in i övriga kategorier. Se även Tabell 2.

De medelvärden som visas i Figur 4 säger ingenting om variationen mellan deltagarna i antalet insatsdagar. Vi har därför även beräknat kvartiler och kvartilavstånd²³ för att få en uppfattning om spridningen. Av alla som deltog i

²³ Kvartilavståndet får man fram med hjälp av tre värden som kallas kvartiler. Först sorterar deltagarna efter antalet dagar de går i insatser under året. Kvartilerna delar sedan in deltagarna i

en insats under 2016 deltog en fjärdedel under 55 dagar eller färre, hälften deltog under 126 dagar eller fler och en fjärdedel deltog under 281 dagar eller fler. Kvartilavståndet blir således 226 dagar, vilket antyder att det finns en stor variation med avseende på antal dagar som individer deltar i insatser.²⁴ Motsvarande siffror uppdelade på insatskategori visas i Tabell 4.

Tabell 4 Spridning med avseende på antal dagar av insats per insatskategori. Kvartiler är beräknade för deltagare i respektive insats

Insatskategori	Nedre kvartil	Median	Övre kvartil	Kvartilavstånd
Förberedande insats	38	86	164	126
Jobbsökaraktivitet	28	71	140	112
Kurs, utbildning	40	106	225	185
Matchning	2	16	78	76
Praktik	29	61	122	93
Stöd till ordinarie anställning (individer med funktionsnedsättning)	83	191	365	283
Stöd till ordinarie anställning (individer utan funktionsnedsättning)	62	163	366	304
Kommunala arbetsmarknadsanställningar	91	199	348	257
Språkträning, språkinsats eller SFI	60	138	267	207
Validering	18	40	99	81
Övriga insatser	22	64	158	136

I Tabell 4 ser vi att det är stor variation i antalet dagar för stöd till ordinarie anställning för personer med respektive utan funktionsnedsättning, samt kommunala arbetsmarknadsanställning och språkträning med kvartilavstånd på över 200 dagar. Det är samtidigt tydligt att många insatser kan pågå under stor del av året.

fyra lika stora delar. Medianen är den mittersta kvartilen, dvs. den person som har lika många deltagare med fler respektive färre insatsdagar. Den övre kvartilen visar den deltagare där 25 procent har fler insatsdagar och den nedre där 25 procent har färre insatsdagar. Kvartilavståndet är skillnaden mellan den övre och nedre kvartilen.

²⁴ Det kan vara värt att påpeka att antalet dagar man tillbringar i en insats både återspeglar hur lång insatsen planerades att bli och i vilken utsträckning deltagarna lämnade innan den planerade sluttidpunkten. En möjlig orsak till att lämna i "förtid" är uppenbarligen att få ett jobb, så en möjlig förklaring till en kort genomsnittlig vistelsetid i en insats är därmed att insatsen är lyckad.

3.1.3 Kommunal variation i arbetsmarknadsinsatser

Vilka typer av och hur många insatser erbjuder kommunerna? I Tabell 5 visar vi antal kommuner som erbjöd var och en av de olika insatstyperna under 2016. Inte någon av kommunerna erbjöd alla insatstyper. Bortsett från förberedande insatser var praktik den vanligast förekommande insatstypen: 88 av 101 kommuner erbjöd sina deltagare praktik.

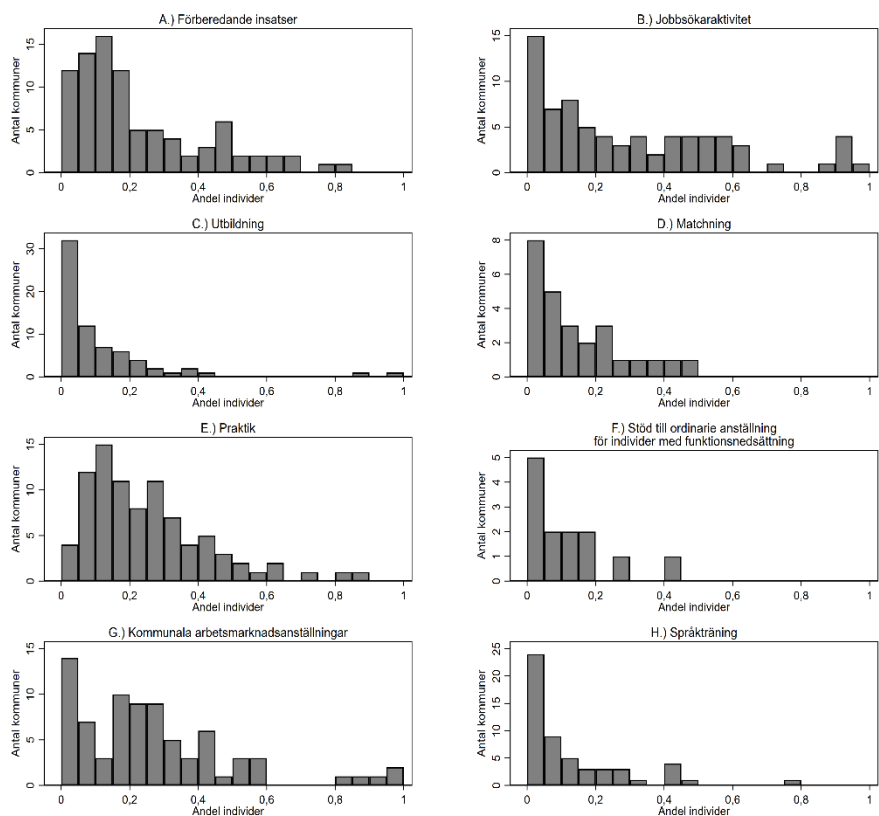
Tabell 5 Antal kommuner (av 101 totalt) som använder var och en av de 11 insatserna

Insatskategori	Antal kommuner
Förberedande insats	89
Jobbsökaraktivitet	74
Kurs, utbildning	69
Matchning	26
Praktik	88
Stöd till ordinarie anställning (individer med funktionsnedsättning)	13
Stöd till ordinarie anställning (individer utan funktionsnedsättning)	6
Kommunala arbetsmarknadsanställningar	78
Språkträning, språkinsats eller SFI	54
Validering	4
Övriga insatser	58

En annan viktig fråga är variation i vilka typer av insatser som kommuner lägger fokus på. I Tabell 5 såg vi att det fanns en variation över kommunerna beträffande vilka typer av insatser som erbjöds. Detta säger dock ingenting om hur många personer som har fått ta del av dessa insatser. Därför undersöker vi också variationen över kommunerna i hur stor andel av deltagarna i kommunala insatser som fick ta del av respektive insats, förutsatt att denna insats erbjöds. För varje kommun har vi beräknat hur stor andel av de individer som var registrerade i datamaterialet²⁵ och som under 2016 tog del av någon insats inom de olika insatstyperna.²⁶ För varje insatstyp konstruerades sedan ett histogram för andel deltagare över samtliga kommuner. Resultaten visas i Figur 5.

²⁵ Här har vi beräknat andel av samtliga registrerade individer, även de som har haft registreringar enligt ”13 Övrigt – ej insatser eller oklassificerade insatser”.

²⁶ Vi har uteslutit validering och stöd till ordinarie anställning för personer utan funktionshinder, eftersom dessa insatstyper endast förekom i fyra respektive sex kommuner. Vi har även uteslutit insatskategorin övriga insatser. I två fall levererades data gemensamt från två kommuner

Figur 5 Fördelning av andel deltagare över kommuner

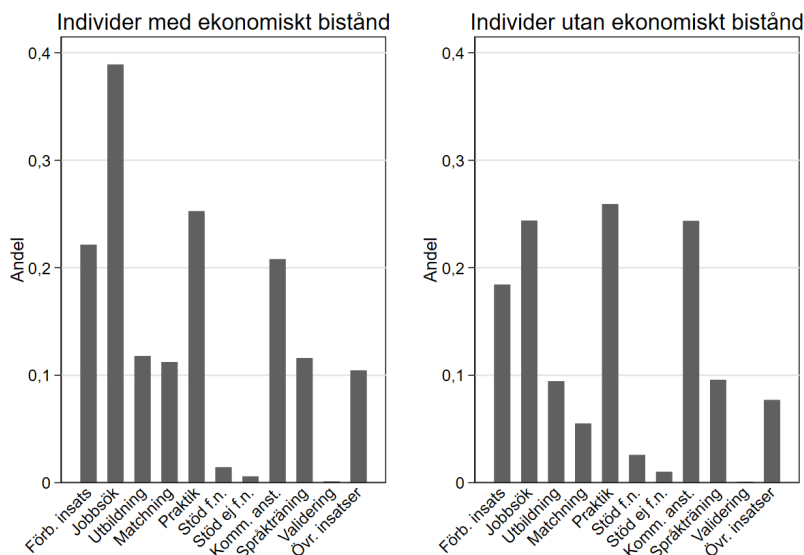
(Gullspång och Mariestad, samt Katrineholm och Vingåker) eftersom de samarbetar kring arbetsmarknadsinsatserna. För dessa två kommunpar redovisas uppgifter inte per kommun utan per par.

Till att börja med ser vi att det fanns en stor variation i hur stor andel av kommunernas deltagare som gick i respektive typ av insatser. Vi ser även att det i många kommuner var färre än 25 procent av deltagarna som gick i respektive insatsklass. Det innebär att insatser inte ges till alla i de flesta kommuner utan till en delmängd. För insatstyperna jobbsökaraktivitet, utbildning och kommunala arbetsmarknadsanställningar fanns det däremot enstaka kommuner som gav detta till alla sina deltagare (en kommuner för vardera kategorin). Vidare ser vi att det kunde skilja upp till närmare 100 procentenheter mellan kommunerna med störst respektive minst antal deltagare i en kommunal insats. Att det skiljer sig åt mellan kommuner kan både bero på att kommunerna har olika förutsättningar och behov. Men även vid lika förutsättningar kan kommunerna välja och prioritera olika.

3.2 Kommunala arbetsmarknadsinsatser och ekonomiskt bistånd

Många i kommunala insatser har ekonomiskt bistånd. Tar personer med ekonomiskt bistånd del av andra typer av insatser än individer utan ekonomiskt bistånd? För att ta reda på det identifierade vi alla deltagare under 2016 som hade haft ekonomiskt bistånd under 2015. Anledningen till att vi definierar biståndsmottagare utifrån förhållandena året innan är att insatser i sig kan påverka vilken ersättning deltagare har²⁷. Sedan beräknade vi hur stor andel av respektive grupp som tog del av var och en av de olika insatstyperna under 2016. Resultatet visas i Figur 6.

²⁷ Totalt fanns det 20 647 individer med och 17 640 utan ekonomiskt bistånd under 2015. Notera att vi i detta avsnitt enbart kan använda data från de 98 kommuner som både hade fullständiga personnummer och där vi kunde klassificera insatserna. Här ingår bara de individer som beskrivs i Avsnitt 2.4. Övriga individer där insatser finns registrerade (n=5 890) uteslöts därför i denna beskrivning.

Figur 6 Andel individer per insatskategori. Individer med och individer utan ekonomiskt bistånd 2015

Not: Förklaring av förkortningar: **Förb. insats** – Arbetsprövning, -träning, -förberedande insats; **Jobbsök** – Jobbsökaraktivitet inklusive coaching och studievägledning; **Utbildning** – Kurs, utbildning eller studier; **Matchning** – Matchning; **Praktik** – Praktik; **Stöd f.n.** – Stöd till ordinarie anställning, med eller utan lönesubvention, för personer med funktionsnedsättning; **Stöd ej f.n.** – Stöd till ordinarie anställning, med eller utan lönesubvention, för personer utan funktionsnedsättning; **Komm. anst.** – Kommunala arbetsmarknadsanställningar; **Språkträning** – Språkträning, språkinsats eller SFI; **Validering** – Validering; **Övr. insatser** – Övriga insatser som ej passar in i övriga kategorier. Se även Tabell 2.

I Figur 6 ser vi att de som tidigare haft ekonomiskt bistånd i högre grad tar del av insatser inriktade på jobbsökning och matchning (38,9 procent respektive 11,2 procent) jämfört med deltagare utan ekonomiskt bistånd (24,4 procent respektive 5,4 procent). I övrigt är skillnaderna inte påfallande stora.

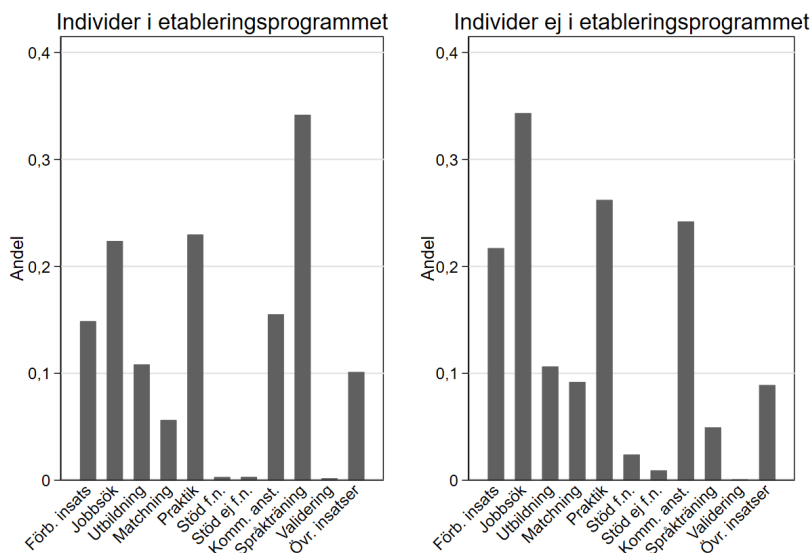
3.3 Kommunala arbetsmarknadsinsatser och nyanlända flyktingar

I detta avsnitt fokuserar vi istället särskilt på flyktingar som nyligen kommit till Sverige av asylskäl eller deras anhöriga. Tog dessa deltagare del av andra typer av insatser än övriga deltagare? Dessvärre har vi inte tillgång till information om orsak för uppehållstillstånd. I stället valde vi ut personer som immigrerade till Sverige 2011 eller senare från länder där merparten som kom till Sverige gjorde

det som flyktingar eller anhöriga till flyktingar.²⁸ För alla som får uppehållstillstånd i Sverige av asylskäl erbjuds etableringsprogrammet på Arbetsförmedlingen och vid deltagande etableringsersättning under två år. Det är därför troligt att många i denna grupp har insatser hos Arbetsförmedlingen vilket vi också kommer visa i Avsnitt 4.3. Totalt identifierades dock 7 048 personer bland de nyanlända som också hade registrerade insatser hos kommunerna. Denna grupp jämfördes med deltagare i kommunala insatser som antingen var födda i Sverige eller som hade immigrerat till Sverige innan 2011. I den senare gruppen identifierade vi 29 172 individer²⁹. För att svara på frågan om deltagare som vi definierar som nyanlända får ta del av en annan typ av insatser än övriga deltagare, så tog vi fram fördelningen av antalet individer per insatstyp separat för deltagare nyligen kommit till Sverige och övriga deltagare i KAMI. Vi visar resultatet i Figur 7.

²⁸ Se Avsnitt 2 för en mer detaljerad redovisning av hur denna grupp valdes ut.

²⁹ Här gäller samma restriktioner som när vi tittade på deltagare med och utan ekonomiskt bistånd, se fotnot 28.

Figur 7 Andel individer per insatskategori. För nyanlända och övriga deltagare i KAMI

Not: Förklaring av förkortningar: **Förb. insats** – Arbetsprövning, -träning, -förberedande insats; **Jobbsök** – Jobbsökaraktivitet inklusive coaching och studievägledning; **Utbildning** – Kurs, utbildning eller studier; **Matchning** – Matchning; **Praktik** – Praktik; **Stöd f.n.** – Stöd till ordinarie anställning, med eller utan lönesubvention, för personer med funktionsnedsättning; **Stöd ej f.n.** – Stöd till ordinarie anställning, med eller utan lönesubvention, för personer utan funktionsnedsättning; **Komm. Anst.** – Kommunala arbetsmarknadsanställningar; **Språkträning** – Språkträning, språkinsats eller SFI; **Validering** – Validering; **Övr. insatser** – Övriga insatser som ej passar in i övriga kategorier. Se även Tabell 2.

I Figur 7 ser vi, inte oväntat, att en större andel av de nyanlända tog del av insatser inriktade på språkträning (34,2 procent) jämfört med personer som är svenskfödda eller som har immigrerat till Sverige innan 2011 (4,9 procent). De nyanlända tog i mindre utsträckning del av aktiviteter inriktade på jobbsökaraktiviteter och matchning (22,4 procent respektive 5,6 procent) jämfört med övriga deltagare (34,3 procent respektive 9,2 procent). Bland de nyanlända var det även något mindre vanligt med kommunala arbetsmarknadsanställningar jämfört med övriga deltagare (15,5 procent jämfört med 24,2 procent).

3.4 Sammanfattande kommentar

Vi har i detta avsnitt studerat vilka kommunala insatser som pågick under 2016 i de 101 kommuner vi analyserade. De flesta deltagarna deltog endast i en (61 procent) eller två (17 procent) typer av insatser. Insatstyper med många deltagare var jobbsökaraktiviteter, praktik samt kommunala arbetsmarknadsanställningar. Det insatstyper där deltagarna hade de högsta genomsnitten med avseende på det totala antalet dagar under 2016 var kommunala arbetsmarknadsanställningar, Stöd till ordinarie anställning, språkträning och utbildning. Mest tid per deltagare hade kommunala arbetsmarknadsanställningar med i genomsnitt 204 dagar per deltagare under 2016. De kommunala arbetsmarknadsanställningarna är intressanta, eftersom de saknar någon direkt motsvarighet i den statliga arbetsmarknadspolitiken. Kommunernas benägenhet att använda insatsen kan naturligtvis återspegla att man tror att deltagarna hjälps till arbete av den på ett effektivt sätt. Men det är inte särskilt långsökt att tro att det flitiga användandet också kan återspegla det faktum att anställningarna kan användas som ett sätt för deltagarna att bli berättigade till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen, och därmed minska beroendet av det kommunalt finansierade ekonomiska biståndet.

Vi kunde observera en hel del spridning i hur många dagar deltagarna tillbringade i insatstyperna. Vi fann även en stor variation mellan kommuner, både i vilka insatser som erbjöds och i andelen deltagare i respektive insats (där den erbjöds).

När vi delade upp datamaterialet i individer med och utan ekonomiskt bistånd 2015, så fann vi att de som fick ekonomiskt bistånd under 2015 i större utsträckning än andra tog del av insatser 2016 som var inriktade på jobbsökning och matchning. När vi jämförde personer som nyligen kommit till Sverige med övriga deltagare, så fann vi att de nyanlända i högre grad tog del av språkträning och i lägre grad tog del av insatstyperna jobbsökaraktiviteter och matchning. Det förra var förväntat, eftersom nyanlända har sämre kunskaper i svenska än andra grupper.

4 Vilka är deltagarna?

I det här avsnittet beskriver vi egenskaper hos dem som deltog i kommunala arbetsmarknadsinsatser och i Arbetsförmedlingens insatser under 2016. Vi delar in individerna i fyra av varandra uteslutande grupper: KAMI (de som enbart deltar i kommunala arbetsmarknadsinsatser), KAMI+AF (de som deltar i insatser hos både kommun och Arbetsförmedling), AF (de som enbart deltar i insatser hos Arbetsförmedlingen) samt övriga kommuninvånare.³⁰

Vi börjar i Avsnitt 4.1 att besvara frågor om vilka deltagarna var: Vad hade de för bakgrundsegenskaper och vilka var deras inkomster 2015? I vilka avseenden skiljde sig deltagare i KAMI respektive AF från varandra? Vi fokuserar sedan särskilt på två grupper av arbetssökande: mottagare av ekonomiskt bistånd och nyanlända flyktingar.

Mottagare av ekonomiskt bistånd beskriver vi i Avsnitt 4.2. Vi börjar med att besvara frågan: Vilka egenskaper karaktäriserade mottagare av ekonomiskt bistånd jämfört med dem som inte hade ekonomiskt bistånd? Sedan går vi vidare till den fråga vi tycker är särskilt intressant: Bland dem som hade ekonomiskt bistånd 2015, vilka grupper fanns i KAMI jämfört med AF året efter?

I Avsnitt 4.3 beskriver vi nyanlända flyktingar: Vilka egenskaper karaktäriserade de nyanlända som var i KAMI? Skiljde sig dessa från de nyanlända som var hos AF?

I Avsnitt 4.4 undersöker vi deltagande i kommunala insatser: I vilka insatskategorier deltog personer som under året gick i flera insatskategorier? Fanns det några systematiska skillnader mellan deltagare i olika insatskategorier? Tidigare har vi sett att det fanns olika kategorier av insatser i olika kommuner. Kan detta bero på att olika deltagargrupper går i olika insatstyper eller ser vi liknande grupper i de olika insatskategorierna?

Avslutningsvis sammanfattar vi i Avsnitt 4.5.

³⁰ Vi använder här samtliga invånare i de 102 kommuner där vi hade tillgång till fullständiga personnummer för deltagare i KAMI.

4.1 Deltagarna i kommunala arbetsmarknadsinsatser – unga och lågutbildade med svag ekonomi

Vilka egenskaper har de som deltar i kommunala arbetsmarknadsinsatser? I Tabell 6 redovisar vi genomsnittliga egenskaper i våra fyra grupper. Vi ser att personer som enbart tar del av kommunala arbetsmarknadsinsatser är något yngre, i lägre grad gifta och i högre grad födda i Sverige än personer som tar del av Arbetsförmedlingens insatser eller av kommunernas insatser i kombination med Arbetsförmedlingens insatser. Det faktum att utrikes födda är vanligare hos Arbetsförmedlingen hänger sannolikt samman med Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag. Sammantaget är personer som deltar i någon form av arbetsmarknadsinsatser yngre, har ofta kortare utbildning och är i avsevärt mindre utsträckning födda i Sverige jämfört med övriga kommuninvånare. De två senare egenskaperna är tydliga markörer för en svag ställning på arbetsmarknaden.

Det är svårt att från registeruppgifter få tydliga mått på de arbetssökandes hälsa. Hur hälsan upplevs är subjektivt och individer är också olika benägna att söka vård. För att få ett jämförande mått på hälsa har vi skapat ett ohälsindex som skattar sannolikheten att erhålla sjukpenning utifrån givna egenskaper och användandet av sjukvård och läkemedel³¹. På detta sätt får vi ett sammanvägt mått där bakgrundsegenskaper, samt konsumtion av sjukvård och läkemedel ingår. I Tabell 6 ser vi att de som enbart deltar i kommunala arbetsmarknadsinsatser i genomsnitt har ett högre värde på ohälsindex jämfört med övriga grupper, där ett högre värde ska tolkas som sämre uppskattad hälsa. Skillnaderna är dock relativt små, även jämfört med övriga kommuninvånare.

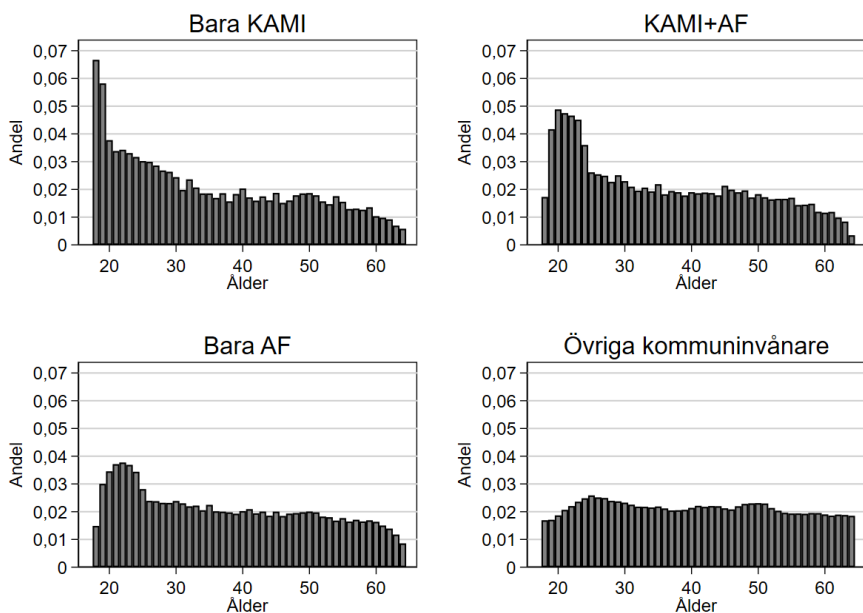
³¹ Med en logit-modell skattar vi sannolikheten att erhålla sjukpenning som en funktion av kön, om man varit inlagd på sjukhus föregående år, om man hämtat recept föregående år, ålder och född i Sverige eller inte. Utifrån denna skattning har sedan sannolikheten att få sjukpenning predicerats för alla i populationen. Beräkningen bygger på att den skattade modellen ger lämpliga prediktioner för hälsa även bland de som inte tar ut sjukpenning. I tabellen visas genomsnittet av prediktionerna.

Tabell 6 Bakgrundsegenskaper och utbildningsnivå

	KAMI	KAMI + AF	AF	Övriga kommuninvånare
Kvinnor	0,48	0,46	0,43	0,50
Ålder	35,08	36,00	37,82	40,47
Gifta	0,20	0,33	0,34	0,37
Andel med barn 0-19 år	0,39	0,42	0,39	0,40
Hemvarande barn 0-19 år	2,04	2,22	2,00	1,79
Född i Sverige	0,59	0,41	0,50	0,80
Ohälsoindex	0,11	0,09	0,10	0,10
Inskrivna på AF 2015	0,55	0,92	0,91	0,10
Insats på AF 2015	0,17	0,73	0,72	0,03
Inskrivningsdagar på AF 2015	123,28	275,15	267,03	17,31
<i>Utbildningsnivå:</i>				
Mindre än grundskola	0,11	0,17	0,11	0,02
Grundskola	0,32	0,22	0,17	0,10
Gymnasium	0,38	0,40	0,47	0,44
Eftergymnasial, <2 år	0,04	0,04	0,05	0,08
Eftergymnasial, minst 2 år	0,09	0,14	0,18	0,33
Forskarutbildning	0,00	0,00	0,00	0,01
Utbildning okänd	0,05	0,02	0,02	0,02
Antal	14 995	24 555	211 928	3 221 777

Vidare ser vi att personer som enbart tagit del av kommunala arbetsmarknadsinsatser under 2016 i avsevärt lägre grad har varit inskrivna vid Arbetsförmedlingen under 2015 jämfört med de personer som tagit del av Arbetsförmedlingens insatser. Vi ser ett liknande mönster för andelen som har tagit del av insatser på Arbetsförmedlingen. I den nedre delen av tabellen ser vi fördelningen av utbildningsnivåer. Här ser vi att personer som har deltagit i kommunala arbetsmarknadsinsatser, enskilt eller i kombination med Arbetsförmedlingens insatser, har liknande utbildningsnivåer. Personer som enbart deltog i Arbetsförmedlingens insatser under 2016 hade i genomsnitt något högre utbildning. Bland de personer som enbart deltog i kommunala arbetsmarknadsinsatser hade 43 procent utbildning från grundskola eller lägre. Motsvarande andelar bland dem som även tog del av Arbetsförmedlingens insatser och bland dem som enbart deltog i Arbetsförmedlingens insatser var 39 respektive 28 procent. I den övriga populationen är andelen 12 procent. När det gäller eftergymnasial utbildning, så är mönstret det omvända. Detta kan möjligen förklaras med att personer

som deltar i kommunala arbetsmarknadsinsatser i genomsnitt är unga individer som ännu inte har hunnit skaffa sig en högre utbildning.

Figur 8 Åldersfördelningar

För att bättre förstå skillnaderna mellan grupperna visar vi i Figur 8 åldersfördelningen i de fyra grupperna. Det är framförallt de allra yngsta som enbart deltar i kommunala insatser (KAMI), framför allt ungdomar under 20 år. Vi ser sedan en successiv förskjutning; bland personer som deltar i Arbetsförmedlingens insatser (KAMI+AF och AF) är många 20–25 år medan åldersfördelning bland övriga kommuninvånare är jämn.

Tanken med arbetsmarknadsinsatser är att hjälpa deltagarna till arbete och därmed inkomster. Genom att titta på tidigare inkomster är det möjligt att göra en bedömning av hur långt från arbetsmarknaden deltagarna står. I Tabell 7 undersöker vi därför deltagarnas tidigare inkomster, både från arbete och några olika ersättningssystem.

Tabell 7 Inkomster 2015

	KAMI	KAMI + AF	AF	Övriga kommuninvånare
Positiv arbetsinkomst	0,44	0,39	0,56	0,85
Arbetsinkomst över 1 PBB	0,27	0,20	0,39	0,78
Kontant bruttolön (givet >0)	1017,72	730,03	1196,92	3189,96
Andel med a-kassa eller aktivitetsstöd	0,12	0,42	0,51	0,04
A-kassa (givet >0)	394,85	593,04	710,05	425,82
Aktivitetsstöd (givet >0)	344,19	603,77	672,39	344,01
Andel med ekonomiskt bistånd	0,55	0,54	0,25	0,03
Månader med ek. bist. 2015	4,77	3,99	1,52	0,20
Ekonomiskt bistånd, individualiserad (givet >0)	479,89	334,31	260,65	317,90
Disponibel inkomst, individualiserad från familj	1098,13	1025,92	1315,43	2338,18
Antal	14 995	24 555	211 928	3 221 777

Not: Inkomster i 100-tals SEK under hela året. Ekonomiskt bistånd och disponibel inkomst, personens del av familjens inkomster enligt SCB:s konsumtionsvikt.

Vi börjar med att undersöka hur stora andelar i respektive grupp som hade någon arbetsinkomst alls under år 2015. Bland övriga invånare i kommunen hade 85 procent någon arbetsinkomst under 2015, medan motsvarande siffror var 44 procent bland deltagarna i kommunala arbetsmarknadsinsatser, 39 procent bland de som tog del av insatser hos både kommun och Arbetsförmedlingen och 56 procent bland deltagare i Arbetsförmedlingens insatser. Detta tyder på att de med svagast arbetsmarknadsförankring fanns både i kommunernas och Arbetsförmedlingens system.

En arbetsinkomst kan dock vara väldigt låg och inte nödvändigtvis säga så mycket om anknytningen till arbetsmarknaden. Därför undersöker vi också hur stor andel som hade en arbetsinkomst på minst ett prisbasbelopp³² (PBB). Mönstret blir liknande som i den tidigare analysen; andelen var låg bland dem som enbart tog del av kommunala arbetsmarknadsinsatser (27 procent), liksom bland personer som tog del av insatser från både kommun och Arbetsförmedlingen (20 procent) och något högre (39 procent) bland personer som enbart tog del av Arbetsförmedlingens insatser. Dessa andelar är dock avsevärt lägre än bland övriga kommuninvånare (78 procent). Detta slår igenom i de genomsnittliga

³² Prisbasbelopp (PBB) används för att bestämma nivån på olika ersättningar i Lagen om allmän försäkring. Ersättningar kan därmed bestämmas utifrån ett givet antal PBB men där regeringen varje år fastställer nivån på vad PBB är utifrån förändringar i KPI. År 2000 motsvarade ett prisbasbelopp 36 600 och hade 2015 stigit till 44 500.

arbetsinkomsterna bland personer som hade positiva arbetsinkomster; personer som enbart deltog i kommunala arbetsmarknadsinsatser eller i insatser från både kommun och Arbetsförmedlingen tjänande i genomsnitt 102 000 respektive 73 000 kr, medan genomsnittet för personer som enbart deltog i Arbetsförmedlingens insatser var 120 000 kr. Dessa siffror kan jämföras med övriga kommuninvånare där medelinkomsten var 319 000 kr. Lägst arbetsinkomster hade därmed de som deltagit i kommunala insatser, särskilt de som också deltagit i insatser hos Arbetsförmedlingen (KAMI+AF). En av anledningarna till att deltagarna i denna grupp har lägre arbetsinkomster kan vara att det är fler ungdomar i den gruppen som ännu inte har kommit in på arbetsmarknaden.

Tittar vi på annan inkomst än arbetsinkomst ser vi att deltagare i kommunala arbetsmarknadsinsatser i större utsträckning än deltagare i Arbetsförmedlingens insatser hade ekonomiskt bistånd under 2015, medan det omvända gällde för inkomst från a-kassa eller aktivitetsstöd. Det betyder inte att Arbetsförmedlingen inte hade kontakt med individer som enbart tog del av kommunens arbetsmarknadsinsatser. Om man ser till *antalet* deltagare var det faktiskt betydligt fler i Arbetsförmedlingens insatser som hade ekonomiskt bistånd jämfört med deltagare i kommunala arbetsmarknadsinsatser. Vi tittar närmare på gruppen med ekonomiskt bistånd i Avsnitt 4.2.

Sammantaget ser vi att typen av ersättningssystem slog igenom så att den disponibla inkomsten bland deltagarna i Arbetsförmedlingens insatser, som i större utsträckning hade inkomster som baserades på inkomstförsäkringar, var drygt hälften av vad den genomsnittlige övriga kommuninvånaren hade (ca 132 000 kr jämfört med ca 234 000 kr). Personer som enbart deltog i kommunala arbetsmarknadsinsatser och personer som deltog i kommunernas insatser i kombination med Arbetsförmedlingens fick i större utsträckning inkomster från ekonomiskt bistånd. De hade genomsnitt ca 110 000 kr respektive 103 000 kr i disponibel inkomst under 2015.

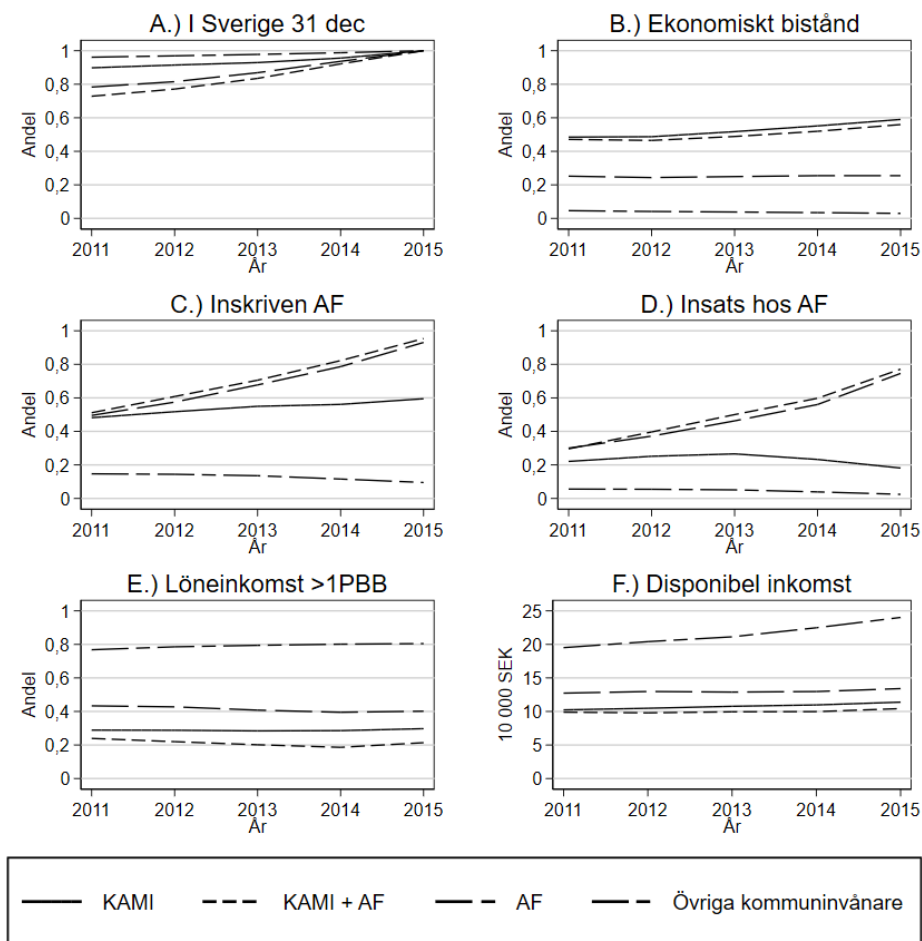
Det vi har sett är att inkomsterna under 2015 bland deltagare i kommunala insatser 2016 var lägre jämfört med inkomsterna bland dem som bara gick i insatser hos Arbetsförmedlingen. För att undersöka om detta bara gällde under ett år eller om det varit långvarigt visar vi i Figur 9 hur inkomster och deltagande i insatser hos Arbetsförmedlingen såg ut längre tillbaka i tiden. Eftersom våra uppgifter bara täcker personer i åldern 18–64 år utesluter vi alla som 2015 var yngre än 22 år, eftersom de då inte ingår i registren 2011. Därmed kan vi ta bort en del av den påverkan av ålder på inkomstskillnaderna som vi berörde tidigare. En annan konsekvens av att gå längre tillbaka i tiden är att inte alla personer i datamaterialet befann sig i Sverige dessa år. I Figur 9A visar vi därför hur stor

andel av deltagarna i insatser år 2016 som var i Sverige respektive år. Det är tydligt att personerna i arbetsmarknadsinsatser under 2016 i lägre grad befann sig i Sverige under de föregående fem åren jämfört med övriga kommuninvånare. Lägst andel i Sverige var det bland personer som har tagit del av insatser från både kommun och från Arbetsförmedlingen där endast 70 procent var i Sverige 2011. Detta kan jämföras med cirka 80 procent av dem som enbart deltog i Arbetsförmedlingens insatser och med 90 procent bland personer som enbart tog del av kommunala arbetsmarknadsinsatser. I Figur 9B ser vi att ungefär hälften av de personer som under 2016 deltog i kommunala arbetsmarknadsinsatser, enbart eller i kombination med insatser från Arbetsförmedlingen, tog emot ekonomiskt bistånd 2011. I dessa grupper var det något större andelar som tog emot ekonomiskt bistånd under 2015. Motsvarande andel bland personer som enbart tog del av insatser från Arbetsförmedlingen var ca en fjärdedel. I denna grupp var andelen densamma även för ekonomiskt bistånd 2015. Som jämförelse var det under hela tidsperioden tre procent av övriga kommuninvånare som hade tagit emot ekonomiskt bistånd.

I Figur 9C och 9D kan vi följa arbetsmarknadshistorik 2011–2015 med avseende på andelen som var inskrivna på Arbetsförmedlingen respektive andelen som deltog i en insats hos myndigheten. Här ser vi en stigande trend i de två grupper som 2016 deltog i någon insats hos Arbetsförmedlingen (KAMI+AF samt AF). Ungefär hälften av personerna var i kontakt med Arbetsförmedlingen redan 2011. Denna andel ökade sedan fram till 2015, vilket antyder att många personer deltar i insatser under lång tid. Den grupp som bara deltog i kommunala insatser 2016 (KAMI) låg på nästan samma nivå under 2011 som de övriga grupperna, både med avseende på andel inskrivna och i AF-insats 2011 men visar sedan bara en svag ökning (Figur 9C) eller t.o.m. mot slutet en minskad andel i insats hos förmedlingen (Figur 9D). Att kurvorna divergerar mot slutet av tidsperioden är å andra sidan i linje med vad man kan förvänta sig, eftersom grupperna är definierade utifrån sitt deltagande i arbetsmarknadsinsatser hos olika aktörer. Att andelen bland dem som enbart tog del av kommunala arbetsmarknadsinsatser bara förändras i liten utsträckning tyder däremot på att det finns många deltagare i denna grupp som aldrig varit i kontakt med Arbetsförmedlingen.

I Figur 9E och 9F visar vi genomsnittlig löneinkomst och disponibel inkomst för de olika grupperna för perioden 2011–2015. Medan deltagare i arbetsmarknadsinsatser i genomsnitt hade samma disponibla inkomst under tidsperioden, så ökade den genomsnittliga disponibla inkomsten över tid för övriga kommuninvånare.

Sammantaget ger Figur 9 en bild av deltagarna i kommunala insatser (både KAMI och KAMI+AF) som en långvarigt ekonomiskt svag grupp, även svagare än deltagarna i insatser på Arbetsförmedlingen.

Figur 9 Historiska uppgifter för de olika deltagargrupperna

Not: Disponibel inkomst visas i nominella värden.

4.2 Gruppen med ekonomiskt bistånd 2015

I Tabell 7 såg vi att deltagare i kommunala arbetsmarknadsinsatser år 2016, enbart eller i kombination med insatser från Arbetsförmedlingen, hade en hög andel mottagare av ekonomiskt bistånd år 2015 (55 procent respektive 54 procent). Detta kan återspegla kraven om motprestation som kommunerna har rätt

att ställa, dvs. att försörjningsstödet i många fall kan vara villkorat på deltagande i insatser. För att få en tydligare bild av deltagarna i de kommunala arbetsmarknadsinsatserna vill vi särskilt studera gruppen mottagare av ekonomiskt bistånd. Vi börjar med att undersöka vilka egenskaper som karaktäriserar mottagare av ekonomiskt bistånd jämfört med dem som inte har ekonomiskt bistånd. För att senare kunna beskriva deltagandet i kommunala insatser begränsar vi oss till invånare som är 18–64 år i de 103 kommuner där vi har information om arbetsmarknadsinsatser. För att vi ska vara säkra på att det är bakgrundsegenskaper vi studerar (dvs. inte utfall av att individerna hade ekonomiskt bistånd 2015) använder vi oss av uppgifter från 2014.

När vi jämför personer med och utan ekonomiskt bistånd i Tabell 8 ser vi att det var lika många kvinnor som män i båda grupperna, men att personer med bistånd var något yngre, i lägre utsträckning var gifta (28 procent jämfört med 37 procent) och i lägre utsträckning var födda i Sverige. Utbildningsnivåerna skiljer sig genom att det var en högre andel med grundskola eller mindre i gruppen med ekonomiskt bistånd (42 procent jämfört med 14 procent bland dem utan ekonomiskt bistånd). Personer med ekonomiskt bistånd hade också i högre grad varit inskrivna hos Arbetsförmedlingen under 2014. Generellt hade denna grupp också betydligt lägre inkomster. Exempelvis hade personerna som tog emot ekonomiskt bistånd mindre än hälften så stor genomsnittlig disponibel inkomst som gruppen utan ekonomiskt bistånd (ca 95 000 kr jämfört med ca 218 000 kr).

De med ekonomiskt bistånd 2015 var därmed en yngre och mindre utbildad grupp som redan 2014 hade det sämre ekonomiskt ställt än den övriga befolkningen. I nästa analys undersöker vi vilka, bland dem som fick ekonomiskt bistånd, som deltog i insatser hos kommunerna eller Arbetsförmedlingen 2016 (se Tabell 9).

Tabell 8 Andelar och medelvärden 2014 utifrån Ekonomiskt bistånd (EB) 2015

	(1)	(2)
	Med EB	Utan EB
Kvinnor	0,49	0,49
Ålder	37,30	40,54
Gifta	0,28	0,37
Andel med barn 0-19 år	0,45	0,42
Hemvarande barn i åldern 0-19	2,27	1,78
Född i Sverige	0,44	0,81
Mindre än grundskola	0,15	0,02
Grundskola	0,27	0,12
Gymnasium	0,37	0,44
Eftergymnasial, <2 år	0,04	0,08
Eftergymnasial, >=2 år	0,11	0,32
Forskarutbildning	0,00	0,01
Utb. info. saknas	0,05	0,02
Ohälsoindex	0,09	0,09
Inskrivning på AF 2015	0,61	0,14
Insats på AF 2015	0,32	0,06
Antal inskrivningsdagar AF 2015	156,24	29,46
Positiv arbetsinkomst	0,34	0,85
Arbetsinkomst över 1 PBB	0,19	0,76
Kontant bruttolön (givet >0)	1076,65	3009,72
Andel med a-kassa eller aktivitetsstöd	0,21	0,07
A-kassa (givet >0)	490,32	491,84
Aktivitetsstöd (givet >0)	395,32	602,21
Andel med ekonomiskt bistånd 2014	0,75	0,02
Ekonomiskt bistånd, individualiserad (givet >0)	374,70	139,49
Disponibel inkomst, individualiserad från familj	953,33	2178,37
Antal	168 710	3 249 283

Not: Inkomster i 100-tals SEK under hela året. Ekonomiskt bistånd och disponibel inkomst, personens del av familjens inkomster enligt SCB:s konsumtionsvikt.

En första fråga är hur stor andel av dem med ekonomiskt bistånd 2015 som deltog i en arbetsmarknadsinsats året därpå. Vi ser då att majoriteten av dem med ekonomiskt bistånd 2015 inte deltog i en arbetsmarknadsinsats 2016 (60 procent, visas inte i tabellen). Å andra sidan kan man vända på det och konstatera att nästan hälften av dem som år 2015 tog emot ekonomiskt bistånd deltog i någon arbetsmarknadspolitisk insats året efter. Detta är en tydlig indikation på att en stor del av dem som tar ekonomiskt bistånd i första hand gör det för att de saknar arbete.

Vidare ser vi att av dem som hade ekonomiskt bistånd under 2015, var det 28 procent som enbart deltog i insats i Arbetsförmedlingens regi (AF), medan 5 procent enbart tog del av kommunala arbetsmarknadsinsatser (KAMI) och 7 procent tog del av insatser från både Arbetsförmedlingen och kommunerna (KAMI+AF). Det är alltså tydligt att en relativt stor andel, mer än en tredjedel, tog del av Arbetsförmedlingens insatser. I jämförelse var det enbart 12 procent som tog del av kommunala arbetsmarknadsinsatser, av vilka 7 procentenheter även tog del av Arbetsförmedlingens insatser.

En andra fråga är huruvida egenskaperna skiljer sig åt mellan grupperna när vi enbart undersöker deltagare som tidigare haft ekonomiskt bistånd. Tabell 9 visar att en något större andel var kvinnor bland dem som enbart tog del av kommunala insatser jämfört med de andra två grupperna. Personer i kommunala insatser var också även i högre grad födda i Sverige. Medelåldern skiljde sig dock inte nämnvärt mellan grupperna. Vi ser också att skillnaderna mellan grupperna i termer av utbildningsnivå är mindre jämfört med tidigare analyser. Andelen som varit inskrivna hos Arbetsförmedlingen var lägre i gruppen KAMI jämfört med de andra två grupperna. Även andelen med a-kassa samt de belopp man erhöll från a-kassa och aktivitetsstöd 2014 var lägre för samma grupp. Den disponibla inkomsten var dock jämförbar eller till och med något högre för de som bara deltog i insatser hos kommunen (ca 89 000 kr) jämfört med övriga grupper (ca 85 000 kr och 88 000 kr). Sammantaget ser vi att skillnaderna mellan grupperna är mindre, jämfört med tidigare analyser. Det tyder på att en del av de skillnader mellan deltagare i arbetsmarknadsinsatser med olika anordnare som vi observerade i Avsnitt 4.1 i stor utsträckning hängde samman med om man fick eller inte fick ekonomiskt bistånd.

Tabell 9 Medelvärden och andelar 2014 för dem med EB 2015 utifrån insats 2016

	(1)	(2)	(3)
	KAMI	KAMI + AF	AF
Andel av dem med EB 2015	0,05	0,07	0,28
Kvinnor	0,49	0,46	0,42
Ålder	35,92	36,54	36,45
Gifta	0,20	0,35	0,36
Andel med barn 0-19 år	0,43	0,48	0,45
Hemvarande barn i åldern 0-19	2,23	2,45	2,35
Född i Sverige	0,51	0,32	0,35
Mindre än grundskola	0,15	0,22	0,19
Grundskola	0,33	0,25	0,24
Gymnasium	0,34	0,33	0,36
Eftergymnasial, <2 år	0,04	0,03	0,04
Eftergymnasial, >=2 år	0,09	0,13	0,14
Forskarutbildning	0,00	0,00	0,00
Utb. info. saknas	0,05	0,04	0,04
Ohälsoindex	0,09	0,08	0,08
Inskrivna på AF 2015	0,66	0,85	0,86
Insats på AF 2015	0,24	0,57	0,58
Antal inskrivningsdagar AF 2015	162,27	246,15	243,78
Positiv arbetsinkomst	0,26	0,25	0,31
Arbetsinkomst över 1 PBB	0,10	0,10	0,15
Kontant bruttolön (givet >0)	560,53	516,57	664,32
Andel med a-kassa eller aktivitetsstöd	0,16	0,35	0,35
A-kassa (givet >0)	402,90	522,62	567,78
Aktivitetsstöd (givet >0)	309,26	417,98	442,53
Andel med ekonomiskt bistånd 2014	0,81	0,79	0,74
Ekonomiskt bistånd, individualiserad (givet >0)	479,60	363,19	325,80
Disponibel inkomst, individualiserad från familj	893,31	853,48	875,86
Antal	8 045	12 230	46 567

Not: Inkomster i 100-tals SEK under hela året. Ekonomiskt bistånd och disponibel inkomst, personens del av familjens inkomster enligt SCB:s konsumtionsvikt.

4.3 Gruppen nyanlända flyktingar och deras anhöriga

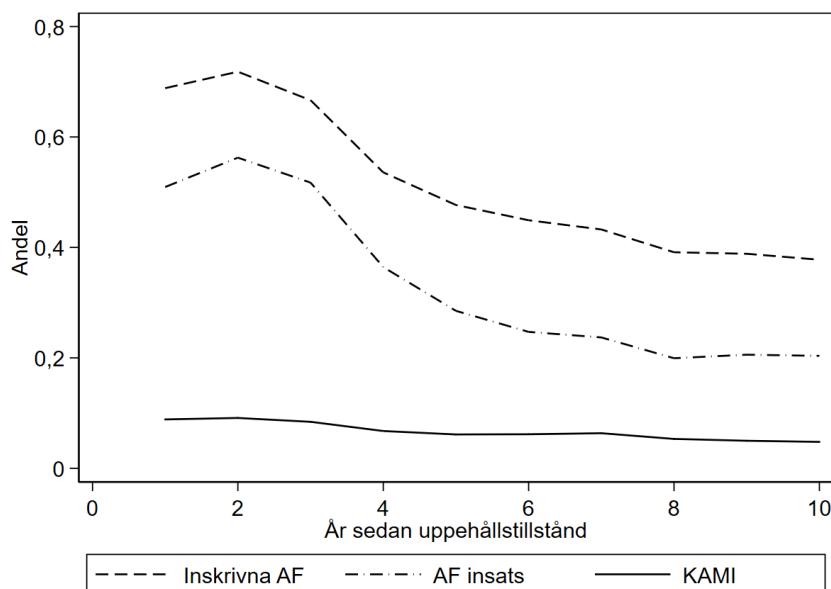
I Avsnitt 4.1 såg vi att både yngre och utrikes födda var överrepresenterade bland dem som deltog i arbetsmarknadsinsatser jämfört med befolkningen i stort. Detta är inte förvånande eller nödvändigtvis oroande; som ny på arbetsmarknaden är det inte ovanligt att börja med en arbetslöshetsperiod och att man därmed med större sannolikhet kommer att ta del av någon insats. Det blir däremot problematiskt om personer långsiktigt står utan jobb och fastnar i olika arbetsmarknadsinsatser. Hur ser då situationen ut för utrikes födda?

Eftersom vi inte har fullständiga uppgifter om kommunala insatser innan 2016 är det inte möjligt att historiskt undersöka sambandet mellan kommunala insatser och tid i Sverige. Det vi kan göra är att se hur stor andel av flyktingarna som deltog i arbetsmarknadsinsatser 2016, uppdelat på år sedan uppehållstillstånd. Vi väljer därför ut personer som av asylskäl fått uppehållstillstånd under de senaste 10 åren och delar sedan upp dessa personer i 10 kohorter baserat på vilket år de fick uppehållstillstånd. För varje kohort beräknas sedan andelen som deltog i en kommunal arbetsmarknadsinsats, andelen som var inskrivna på Arbetsförmedlingen och andelen som deltog i en insats hos Arbetsförmedlingen. Genom att jämföra dessa kohorter kan vi skapa oss en bild som liknar den vi hade sett om vi hade kunnat följa en och samma kohort under åren 2005–2015. För att kunna mäta deltagande i kommunala arbetsmarknadsinsatser, så begränsar vi också datamaterialet till de 103 kommuner där vi hade tillgång till personnummer för deltagarna. Resultatet visar vi i Figur 10.

Av dem som 2016 hade varit två år i Sverige var ca 70 procent inskrivna hos Arbetsförmedlingen och ca 55 procent deltog i en insats hos Arbetsförmedlingen. Bland dem som varit i Sverige under längre tid än två år sjunker både andelen inskrivna och andelen deltagare i arbetsmarknadsinsats hos Arbetsförmedlingen med ökad tid sedan uppehållstillståndet. Bland dem som hade varit mer än fem år i Sverige var mellan 40 och 50 procent inskrivna på Arbetsförmedlingen och knappt 20–30 procent deltog i en insats. Med anledning av Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag är det förväntat att många flyktingar under sina två första år deltar i aktiviteter hos Arbetsförmedlingen. Detta syns tydligt i figuren, men det är också tydligt att en stor andel fick insatser hos Arbetsförmedlingen även efter etableringsprogrammet.

När det gäller deltagande i kommunala insatser ser vi en minskande andel över de kohorter som kommit till Sverige under perioden 2005–2015. Av personer som varit i Sverige i två år eller mindre deltog knappt 10 procent i kommunala insatser. Bland dem som varit fem år eller mer i Sverige var andelen runt 5 procent. Denna nedåtgående trend antyder att kohorter som har befunnit sig längre tid i Sverige i högre utsträckning har hunnit etablera sig på arbetsmark-

naden och därmed har ett mindre behov av arbetsmarknadsinsatser. Vi ser dock inte från denna figur om de personer som tar del av kommunala insatser också tar del av Arbetsförmedlingens insatser.

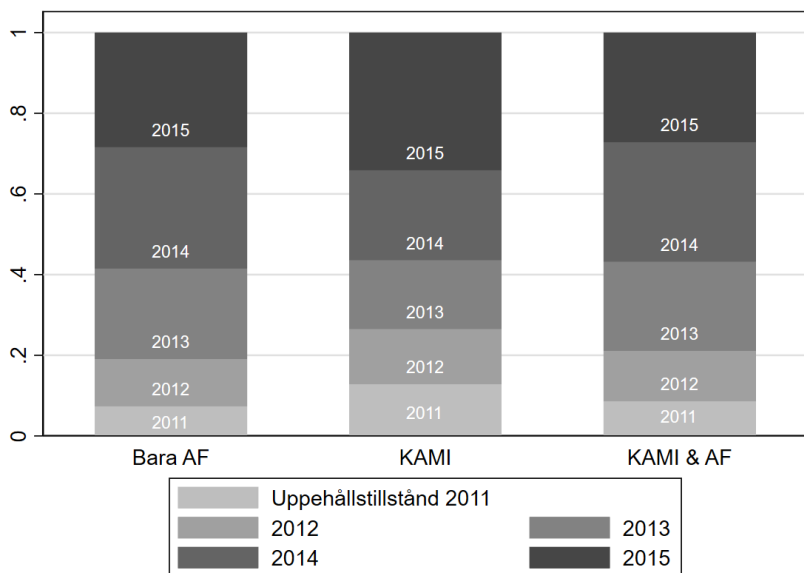

Figur 10 Andel inskrivna, och i arbetsmarknadsinsatser 2016, hos Arbetsförmedlingen (AF) och kommunerna (KAMI) utifrån tid i Sverige

Vi är särskilt intresserade av personer som av flyktningrelaterade skäl nyligen kommit till Sverige, eftersom de inte har kommit till Sverige för att de har ett jobb som väntar. Vi vet också att det historiskt har tagit tid för denna kategori av migranter att etablera sig på den svenska arbetsmarknaden.³³ Vi riktar därför strålkastaren mot dem som fått uppehållstillstånd i Sverige mellan 2011 och 2015, för att sedan undersöka egenskaperna hos dem som deltar i insatser under 2016. I Figur 10 såg vi att utrikes födda deltog insatser hos kommunerna, trots att det är Arbetsförmedlingen som har etableringsuppdraget. Här vill vi därför ta reda på hur stor andel det rör sig om och om det finns något som särskilt karaktäriserar de nyanlända som deltar i kommunernas insatser. Eftersom vi har begränsat oss till de fem första åren i Sverige vill vi börja med att undersöka hur fördelningen utifrån invandringsår ser ut när vi även tar hänsyn till att deltagare kan vara hos både Arbetsförmedlingen och kommunerna. Detta gör vi i Figur 11. Här ser vi att de tre grupperna hade ganska liknande fördelning av invandringsår.

³³ Se exempelvis Forslund m.fl. (2017).

När vi jämför personer som enbart har tagit del av insatser från Arbetsförmedlingen (AF) eller kommuner (KAMI), så ser vi att den senare gruppen hade en större andel deltagare med invandringsår 2015 och en mindre andel från åren 2014 och 2013. Bland personer som tagit del av insatser från Arbetsförmedlingen fanns det mycket liten skillnad mellan dem som också tog del av kommunala insatser (KAMI+AF) jämfört med dem som inte hade gjort det (AF).

Figur 11 Fördelning av invandringsår för deltagargrupper: AF, KAMI, KAMI+AF

Av dem som kom till Sverige av asylskäl eller som anhörig mellan 2011 och 2015 var det ungefär hälften som under 2016 gick i en arbetsmarknadspolitisk insats. Den stora majoriteten gjorde detta i Arbetsförmedlingens regi (48 procent) men av dessa gick även 7 procentenheter också i en kommunal insats. Endast 2 procent deltog enbart i en kommunal insats. I Tabell 10 visar vi genomsnittliga egenskaper bland de nyanlända uppdelat på hos vilken anordnare av arbetsmarknadsinsatser man deltog. Att vi här har valt att bara studera nyligen invandrade från asylländer gör skillnaderna mellan deltagare hos kommunerna och Arbetsförmedlingen mindre, men vi ser ändå vissa olikheter mellan grupperna. Liksom när vi jämförde samtliga deltagare, var det en något större andel kvinnor och genomsnittsåldern var lägre bland deltagarna hos kommunerna jämfört med dem som fick insatser från Arbetsförmedlingen. Det är svårare att uttala sig om utbildningsnivån, eftersom uppgift saknas för 21 procent

av dem i kommunala insatser.³⁴ Vi ser också att de som var i insatser hos kommunerna 2016 hade sämre ekonomi 2015 jämfört med de personer som enbart tog del av insatser från Arbetsförmedlingen (lägre arbetsinkomster, i större grad beroende av ekonomiskt bistånd och lägre disponibel inkomst).

Kunskaper i det svenska språket är av betydelse för att möjligheterna att komma in på arbetsmarknaden, men det finns inga tillgängliga uppgifter om deltagarnas reella språkkunskaper. Vi har däremot information om registrering på SFI-kurser. I Tabell 10 ser vi att andelen deltagare i grupperna AF och AF+KAMI som påbörjat sin SFI under de första två invandringsåren var högre än andelen bland dem som enbart tagit del av kommunala insatser (91 procent jämfört med 69 procent). Skillnaden kan möjligtvis förklaras av att SFI är en del av etableringsinsatserna hos Arbetsförmedlingen, även om det är kommunerna som tillhandahåller SFI.

³⁴ Att denna siffra är lägre bland de inskrivna hos Arbetsförmedlingen förklaras av att det är Arbetsförmedlingen som redovisar uppgifterna till SCB, varifrån uppgifterna i vårt datamaterial kommer.

Tabell 10 Nyanländas egenskaper

	KAMI	KAMI + AF	AF	Övriga nyanlända
Andel av populationen	0,02	0,07	0,41	0,51
Kvinnor	0,46	0,43	0,40	0,48
Ålder	30,67	34,08	34,50	31,29
Gifta	0,45	0,56	0,59	0,51
Andel med barn 0-19 år	0,45	0,46	0,45	0,45
Hemvarande barn i åldern 0-19	2,49	2,60	2,50	2,16
Ohälsoindex	0,06	0,06	0,06	0,06
Positiv arbetsinkomst	0,22	0,21	0,32	0,46
Arbetsinkomst över 1 PBB	0,08	0,10	0,21	0,33
Kontant bruttolön (givet >0)	534,32	594,79	1064,37	1631,11
Andel med a-kassa eller aktivitetsstöd	0,09	0,24	0,22	0,06
A-kassa (givet >0)	297,70	574,89	627,38	393,47
Aktivitetsstöd (givet >0)	269,59	303,71	277,79	200,04
Andel med ekonomiskt bistånd	0,52	0,56	0,46	0,23
Månader med ek. bist. 2015	3,59	2,89	2,01	1,36
Ekonomiskt bistånd, individualiserad (givet >0)	306,94	190,56	156,68	210,92
Disponibel inkomst, individualiserad från familj	612,83	731,77	835,62	932,88
<i>Utbildningsnivå:</i>				
Mindre än grundskola	0,26	0,33	0,28	0,14
Grundskola	0,15	0,14	0,13	0,10
Gymnasium	0,19	0,22	0,23	0,17
Eftergymnasial, <2 år	0,03	0,04	0,05	0,05
Eftergymnasial, >=2 år	0,17	0,23	0,26	0,27
Forskarutbildning	0,00	0,00	0,00	0,01
Utb. info. saknas	0,21	0,04	0,04	0,26
Påbörjat SFI senast året efter uppehållstillstånd*	0,69	0,90	0,91	0,58
Antal	1 395	5 986	36 820	46 087

Not: Inkomster i 100-tals SEK under hela året. Ekonomiskt bistånd och disponibel inkomst, personens del av familjens inkomster enligt SCB:s konsumtionsvikt. *För dem som fått uppehållstillstånd 2015 har SFI uppgifter från 2016 också använts.

4.4 Insatsdeltagande – vilka individer tar del av vilka insatskategorier?

I Avsnitt 3 visade vi att endast en liten andel (7 procent) av personerna i data-materialet deltog tre eller fler olika insatskategorier under 2016. Därför täcker vi en stor del av personerna genom att studera parvisa kombinationer av insatskategorier. I Tabell 11 ser vi att det var vanligare med vissa kombinationer av insatskategorier än andra. De vanligaste parvisa kombinationerna var utbildning och jobbsökaraktivitet, samt matchning och jobbsökaraktivitet: 46 procent av deltagarna i matchningsaktiviteter hade också jobbsökaraktiviteter och 39 procent av de som gick en utbildning deltog också i jobbsökaraktiviteter. Ett annat exempel är att bland de deltagare som hade kommunala arbetsmarknadsanställningar, hade 20 procent också haft praktik. Om vi tittar sammantaget på vilken insatskategori som var vanligast att ha i en kombination med andra så framstår jobbsökaraktivitet som den vanligaste insatsen att kombinera med andra.

Tabell 11 Andel med parvisa kombinationer av insatskategorier*

Klassificering**	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(10)	(11)
(1) Förb. Insats	1,00	0,10	0,10	0,11	0,11	0,12	0,08	0,08	0,10	0,29
(2) Jobbsök	0,15	1,00	0,39	0,46	0,21	0,18	0,08	0,15	0,25	0,20
(3) Utbildning	0,05	0,13	1,00	0,14	0,08	0,03	0,03	0,07	0,09	0,03
(4) Matchning	0,05	0,12	0,11	1,00	0,10	0,05	0,07	0,04	0,06	0,09
(5) Praktik	0,14	0,17	0,19	0,30	1,00	0,11	0,24	0,20	0,11	0,40
(6) Stöd f.n.	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	1,00	0,03	0,00	0,00	0,00
(7) Stöd ej f.n.	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01	0,01	1,00	0,00	0,00	0,00
(8) Komm. anst	0,09	0,11	0,14	0,11	0,18	0,04	0,03	1,00	0,10	0,09
(10) Språk	0,05	0,08	0,09	0,08	0,05	0,02	0,02	0,05	1,00	0,74
(11) Validering	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	1,00
(12) Övr. insatser	0,05	0,07	0,09	0,10	0,06	0,02	0,01	0,06	0,11	0,29
Observationer	7 533	11 629	3 895	3 083	9 403	709	280	8 358	3 863	35

*Kolumnen utgör population och andelarna visar hur stor andel som också deltog i det som anges av raden, t.ex. av alla som deltog i Jobbsökaraktivitet (2) så deltog 10 procent även i förberedande insatser.

Förklaring av förkortningar: **Förb. insats – Arbetsprövning, -träning, -förberedande insats; **Jobbsök** – Jobbsökaraktivitet inklusive coaching och studievägledning; **Utbildning** – Kurs, utbildning eller studier; **Matchning** – Matchning; **Praktik** – Praktik; **Stöd f.n.** – Stöd till ordinarie anställning, med eller utan lönesubvention, för personer med funktionsnedsättning; **Stöd ej f.n.** – Stöd till ordinarie anställning, med eller utan lönesubvention, för personer utan funktionsnedsättning; **Komm. Anst.** – Kommunala arbetsmarknadsanställningar; **Språkträning** – Språkträning, språksats eller SFI; **Validering** – Validering; **Övr. insatser** – Övriga insatser som ej passar in i övriga kategorier.

Den sista analysen som vi gör i rapporten går ut på att ta reda på om deltagarna i olika kategorier av kommunala arbetsmarknadsinsatser i genomsnitt liknar varandra eller om individer med olika egenskaper tenderar att hamna i olika typer av insatser. Vi fokuserar på de fyra största insatskategorierna: förbättrande insatser, jobbsökaraktivitet, praktik och kommunala arbetsmarknadsanställningar. I analysen som redovisas i Tabell 12 finns en individ med i respektive kolumn om hen någon gång under 2016 deltog i en insats enligt insatskategorierna. Kolumnerna är därmed inte varandra uteslutande.

Könsfördelningen var likartad i de fyra insatserna. Vi ser vidare att de som hade kommunala arbetsmarknadsanställningar var något äldre, hade högre utbildning, hade högre tidigare arbetsinkomst och i lägre grad var mottagare av ekonomiskt bistånd. De som deltog i jobbsökaraktivitet var yngre, hade den lägsta utbildningen, den högsta andelen med ekonomiskt bistånd och den lägsta disponibla inkomsten av insatsdeltagarna. Individerna som deltog i arbetsprövning hade den lägsta andelen med någon arbetsinkomst. Om vi tittar på de vanligaste kommunala insatskategorierna framstår alltså deltagarna i kommunala arbetsmarknadsanställningar som en grupp som står närmare arbetsmarknaden än övriga deltagare. En möjlig tolkning är att kommunerna erbjuder arbetsmarknadsanställningar till personer som de bedömer har bättre förutsättningar för att etablera sig på arbetsmarknaden.

Tabell 12 Medelvärden 2015 utifrån kommunal insats 2016

	(1)	(2)	(5)	(8)
	Arbetsprövning	Jobbsök	Praktik	KAA
Kvinnor	0,48	0,46	0,48	0,47
Ålder	37,74	33,86	36,14	40,01
Gifta	0,26	0,25	0,28	0,32
Andel med barn 0-19 år	0,35	0,44	0,41	0,38
Hemvarande barn i åldern 0-19	2,12	2,13	2,20	2,19
Född i Sverige	0,58	0,43	0,50	0,50
Mindre än grundskola	0,14	0,15	0,15	0,15
Grundskola	0,27	0,28	0,24	0,20
Gymnasium	0,43	0,38	0,42	0,47
Eftergymnasial, <2 år	0,04	0,04	0,04	0,04
Eftergymnasial, >=2 år	0,10	0,12	0,12	0,13
Forskarutbildning	0,00	0,00	0,00	0,00
Utb. info. saknas	0,03	0,03	0,03	0,02
Ohälsoindex	0,12	0,09	0,10	0,10
Inskriven på AF 2015	0,80	0,80	0,85	0,80
Insats på AF 2015	0,52	0,47	0,60	0,67
Antal inskrivningsdagar AF 2015	228,85	213,93	248,16	245,38
Deltar i kommunal insats	1,00	1,00	1,00	1,00
Inskriven hos AF 2016	0,84	0,89	0,90	0,78
Deltar i AF insats	0,62	0,61	0,76	0,70
Positiv arbetsinkomst	0,26	0,39	0,33	0,67
Arbetsinkomst över 1 PBB	0,11	0,17	0,16	0,50
Kontant bruttolön (givet >0)	598,61	653,81	670,30	1188,67
Andel med a-kassa eller aktivitetsstöd	0,35	0,26	0,39	0,41
A-kassa (givet >0)	608,92	499,40	599,23	477,63
Aktivitetsstöd (givet >0)	623,24	460,89	700,10	571,96
Andel med ekonomiskt bistånd	0,57	0,64	0,52	0,49
Ekonomiskt bistånd, individualiserad (givet >0)	471,44	422,53	376,04	335,30
Disponibel inkomst, individualiserad från familj	1068,48	985,26	1046,87	1262,61
Antal	7 533	11 629	9 403	8 358

Not: Inkomster i 100-tals SEK under hela året. Ekonomiskt bistånd och disponibel inkomst, personens del av familjens inkomster enligt SCB:s konsumtionsvikt.

4.5 Sammanfattning

I det här avsnittet har vi studerat personer som under 2016 deltog i kommunala arbetsmarknadsinsatser och/eller i Arbetsförmedlingens insatser. Sammantaget ser vi att de kommunala insatsernas deltagare i genomsnitt hade ett högre och mer långvarigt mottagande av ekonomiskt bistånd än deltagarna i Arbetsförmedlingens insatser. När vi tittar fem år bakåt (2011–2015) ser vi också att dessa relativa förhållanden varit förhållandevis konstanta. En möjlig förklaring kan vara att gruppen som deltar i kommunala insatser hade en annan sammansättning än gruppen som deltar i förmedlingens insatser med fler ungdomar, fler lågutbildade och fler med en mycket låg disponibel inkomst.

Om vi jämför gruppen som tog emot ekonomiskt bistånd (2015) med dem som inte hade ekonomiskt bistånd ser vi att det var en grupp av yngre, oftare utrikesfödda och där flertalet (75 procent) var mottagare av ekonomiskt bistånd även året innan.

I datamaterialet syns Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag tydligt genom att det är en hög andel av de personer som kommit till Sverige 2013–2015 som under 2016 tog del av insatser hos Arbetsförmedlingen. Denna andel var mindre ju längre personerna har haft uppehållstillstånd. Däremot var det en liten andel i denna grupp som tog del av kommunala arbetsmarknadsinsatser. Bland de nyanlända som enbart tog del av Arbetsförmedlingens insatser var det en högre andel som snabbt startade SFI. Bland deltagarna i kommunala arbetsmarknadsinsatser hade man fler månader med ekonomiskt bistånd bakom sig och lägre disponibla inkomster. Sammantaget får man bilden av att personer som tog del av kommunala arbetsmarknadsinsatser utgjorde den grupp som står längst från arbetsmarknaden även när man specifikt studerar populationen nyanlända.

Vi har observerat att vissa parvisa kombinationer av insatskategorier var vanligare än andra; bland dem som gick en utbildning eller som deltog i en matchningsinsats var jobbsökande ett vanligt komplement. För alla insatskategorier var jobbsökande den vanligaste kompletterande insatskategorin. En möjlig tolkning är att jobbsökande är en basaktivitet som de flesta inskrivna får ta del av.

5 Sammanfattande kommentarer

I den här rapporten har vi studerat kommunala arbetsmarknadsinsatser med hjälp av ett nyinsamlat och unikt datamaterial som täcker ett hundratal av landets kommuner med knappt 60 procent av den svenska befolkningen. Vårt material tillåter oss att beskriva såväl de kommunala insatserna som de personer som deltog i dem år 2016. Beskrivningen är av stor betydelse. Den innebär ett första steg i att utvärdera effekterna av kommunal arbetsmarknadspolitik och därigenom kunna svara på frågor om vilken insats som är effektiv för vilka deltagare och i vilken situation. Beskrivningen ger också ett underlag för de politiker och tjänstemän som konstruerar och organiserar den kommunala arbetsmarknadspolitiken genom att vi tillför ny kunskap om deltagarna, bland annat genom jämförelser med Arbetsförmedlingens deltagare. Därigenom lyfter vi fram och tydliggör de villkor som kommunerna och Arbetsförmedlingen arbetar under. En så omfattande och systematisk kartläggning av den kommunala arbetsmarknadspolitiken som vi bidrar med genom rapporten finns inte sedan tidigare, eftersom det helt enkelt inte har funnits tillgång till motsvarande data.

Kommunal arbetsmarknadspolitik är inte någon marginell företeelse. Vi har visat att det till antalet deltagare handlar om ungefär en femtedel av antalet deltagare i Arbetsförmedlingens program. Vi visar vidare att de vanligaste typerna av kommunala insatser under 2016 var jobbsökaraktiviteter, praktik och kommunala arbetsmarknadsanställningar. Det senare är en typ av insats som saknar direkt motsvarighet i den statliga arbetsmarknadspolitiken. En möjlig (del)förklaring till att arbetsmarknadsanställningar är så vanliga skulle kunna vara att det är ett effektivt sätt för kommunen att minska sina utbetalningar av ekonomiskt bistånd.

En stor majoritet av de registrerade individerna tog del av högst två insatstyper under 2016. Vissa parvisa kombinationer av programdeltagande var vanligare än andra; bland dem som deltog i utbildning eller matchning var jobbsökarinsatser ett vanligt komplement. Faktum är att jobbsökarinsatser var det vanligaste komplementet till alla program. Dessa insatser tycks därmed utgöra en basaktivitet som ofta genomförs även när individerna deltar i andra insatser.

Det var vidare en betydande spridning i hur många dagar deltagarna tillbringade i insatstyperna. Den största variationen fann vi bland deltagare i matchningsinsatser. Det fanns också en stor variation mellan kommuner med avseende på vilka insatser som erbjöds och i andelen deltagare i respektive insats. Vi fann att det för vissa insatstyper var så att samtliga individer deltog i en del kommuner, medan det i andra kommuner bara var några enstaka personer som deltog i respektive insats. Detta kan vara ett tecken på att de insatser som erbjuds en person med givna egenskaper varierar beroende på hemkommun. Vi kan dock

inte utesluta att en del av variationen även återspeglar att kommunerna möter olika förutsättningar, bl.a. med avseende på de personliga egenskaperna hos dem som är arbetslösa.

Mottagare av ekonomiskt bistånd inom den kommunala arbetsmarknadspolitiken tog i större utsträckning del av insatser inriktade på jobbsökning och matchning jämfört med övriga deltagare. Nyanlända personer tog i större utsträckning än andra del av språkträning och i mindre utsträckning av jobbsökaraktiviteter och matchning.

De kommunala programmens deltagare hade i genomsnitt ett högre och mer långvarigt mottagande av ekonomiskt bistånd än deltagarna i Arbetsförmedlingens insatser. Sannolikt återspeglar detta att gruppen som deltar i kommunala program i högre grad består av ungdomar, lågutbildade och fler med en mycket låg disponibel inkomst. Det är ju också så att det kommunala mandatet inom arbetsmarknadsområdet primärt avser gruppen av arbetssökande som får ekonomiskt bistånd och inte deltar i någon insats i Arbetsförmedlingens regi.

Bland de nyanlända som kom till Sverige mellan 2011 och 2015 syns Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag tydligt i våra data. Andelen nyanlända i program som Arbetsförmedlingen anordnar har en tydlig topp inom de två åren som etableringsuppdraget gäller. Bland de nyanlända i enbart Arbetsförmedlingens insatser är det en högre andel som snabbt startar SFI. De nyanlända i kommunala insatser fick i högre grad ekonomiskt bistånd och hade lägre disponibel inkomst än nyanlända hos Arbetsförmedlingen. Sammantaget tycks det som att individerna i kommunala insatser är den grupp som står längst från arbetsmarknaden även när man specifikt studerar populationen nyanlända. Slutsatsen är central, då deltagande på arbetsmarknaden är viktigt för att individer ska inkluderas i välfärdssystem med inkomstrelaterade ersättningar som akassa och sjukförsäkring.

I kommunerna beskriver både chefer för Arbetsförmedlingen samt chefer och tjänstemän på kommunala arbetsmarknadsenheter att kommunen jobbar med de kommuninvånare som "står längst ifrån arbetsmarknaden" (Panican och Ulmestig 2017). Dessa beskrivningar i intervjuer har vi kunnat kvantifiera och belägga med vårt omfattande statistiska material. Men lika intressant att uppmärksamma är att kommunerna anordnar arbetsmarknadspolitik för de kommuninvånare som står längst ifrån välfärdsstatliga försörjningssystem. Detta är värt att notera då det inte finns några politiska beslut på nationell nivå om att människors försörjning ska vara ett sorteringsinstrument för var de ska erbjudas arbetsmarknadspolitik.

Referenser

- Behrenz, L. och M. Hammarstedt (2014), Utvärdering av nystartsjobb i Växjö kommun, *Labour Market and Discrimination Studies* 2014:16, Linnéuniversitetet, Växjö.
- Carling, K och L Larsson (2005), Does early intervention help the unemployed youth?, *Labour Economics* 12, 301-319.
- Dahlberg, M., K. Hanspers och E. Mörk (2013), Mandatory activation of welfare recipients – evidence from the city of Stockholm, i Hanspers, Essays on welfare dependency and privatization of welfare services, Nationalekonomiska institutionen, Uppsala universitet, Uppsala.
- Forslund, A, L Liljeberg och O Åslund (2017), Flykting- och anhöriginvandrarers etablering på den svenska arbetsmarknaden, Rapport 2017:14, IFAU, Uppsala.
- Forslund, A. och O. Nordström Skans (2006), (Hur) hjälps ungdomar av arbetsmarknadspolitiska program för unga?, Rapport 2006:5, IFAU, Uppsala.
- Giertz, A. (2004), Making the Poor Work. Social Assistance and Activation Programs in Sweden, Lund Dissertations in Social Work, No 19 Lunds universitet.
- Hallsten, L., K. Isaksson och H. Andersson (2002), Rinkeby Arbetscentrum – verksamhetsidéer, genomförande och sysselsättningseffekter av ett projekt för långtidsarbetslösa invandrare, Rapport 2002:1, IFAU, Uppsala.
- Johansson, P. och S. Langenskiöld (2008), Ett alternativt program för äldre långtidsarbetslösa – utvärdering av Arbetstorget för erfarna, Rapport 2008:2, IFAU, Uppsala.
- Lundin, M. (2008), Kommunerna och arbetsmarknadspolitiken, Rapport 2008:13, IFAU, Uppsala
- Lundin, M. (2018), Arbetsmarknadspolitik för arbetslösa mottagare av försörjningsstöd, Rapport 2018:12, IFAU, Uppsala.
- Milton, P. och R. Bergström (1998), Uppsalamodellen och socialbidragstagarna. En effektutvärdering, Institutet för utveckling av metoder i socialt arbete, Socialstyrelsen, Stockholm.

- Mörk, E. (2011), Från försörjningsstöd till arbete – Hur kan vägen underlättas?, i SOU 2011:2, Välfärdsstaten i arbete – Inkomsttrygghet och omfördelning med incitament till arbete, Bilaga 11 till Långtidsutredningen 2011, Fritzes, Stockholm.
- Nyblom, J. (2014), Vilket resultat har socialtjänstens aktivering av socialbidragstagare? *Socialvetenskaplig tidskrift* 1.
- Panican, A. och R, Ulmestig (2017), Lokal Arbetsmarknadspolitik: vem gör vad, hur och för vem? Växjö: Linnaeus University.
- Persson, A. och U, Vikman (2014), Dynamic effects of mandatory activation of welfare participants, *Research in Labor Economics* 39, 189 – 217.
- Salonen, T. och R, Ulmestig (2004), Nedersta trappsteget: En studie om kommunal aktivering. Institutionen för vårdvetenskap och socialt arbete.
- SKL (2017), Kommunerna och arbetsmarknadspolitiken: En redogörelse för aktuell lagstiftning och samverkansreformer. Stockholm: Sveriges kommuner och landsting.
- Thorén, K. H. (2012), Kommunal arbetsmarknadspolitik – en kunskapsöversikt över åtgärder för arbetslösa socialbidragstagare, Rapporter från riksdagen 2011/12:RFR 14, Arbetsmarknadsutskottet, Riksdagstryckeriet, Stockholm.
- Vikman, U och A Westerberg (2017), Arbetar kommunerna på samma sätt? Om kommunal variation inom arbetsmarknadspolitiken, Rapport 2017:7, IFAU, Uppsala.

Bilaga A – Datainsamling och bortfall

I Tabell A1 nedan presenteras de uppgifter om personer som deltagit i en eller flera kommunala arbetsmarknadsinsatser under perioden 2015-01-01–2017-09-30 som vi efterfrågade från kommunerna. Variablerna har valts ut eftersom de hjälper oss att koppla ihop deltagarna med uppgifter från andra registerkällor och/eller för att de är viktiga för att göra effektutvärderingar.

Tabell A1 Registerdata vi efterfrågat

Variabel
1) Personnummer
2) Insats-id
3) Placeringens startdatum
4) Placeringens slutdatum
5) Insatsens namn; insatsens klassificering enligt Socialstyrelsen, SKL och ev. egen klassificering, inklusive arbetsmarknadsanställning.
6) Insatsernas målgrupp (vilka är behöriga, vilka är det inte?)
7) Placeringens planerade slutdatum.
8) Placeringens omfattning.
9) Frånvaro i timmar/Frånvaroororsak/Avslutsorsak.
10) Ansvarig handläggare, personnummer, om möjligt
11) Handläggarens enhet
12) Ärende-id
13) Anvisande myndighet
14) För praktikplatser är vi intresserad av bransch, organisations- och arbetsställenummer (CFAR)

Not: Data skickas till SCB för att kopplas till övriga data. Gällande personnummer är det viktigt att påpeka att det pseudonymiseras och att ingen obehörig har tillgång till den avidentifierade informationen.

Hur är kommunernas arbetsmarknadsinsatser organiserade?

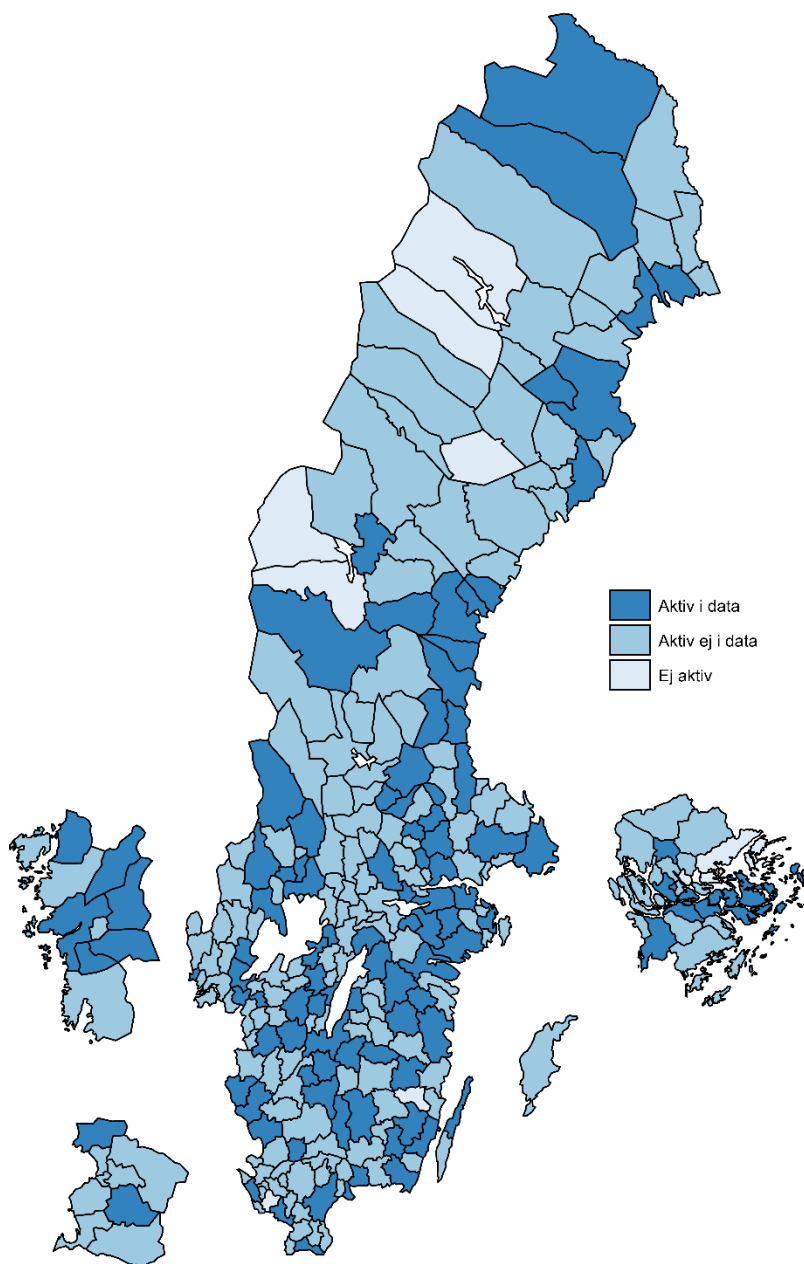
Genom att kombinera vår insamlade data med andra olika datakällor, bland annat SKL:s KOLADA-databas samt den enkät (se nästa delavsnitt angående bortfall) som gick ut till kommuner som inte deltog i studien kunde vi avgöra vilka kommuner som inte hade några kommunala arbetsmarknadsinsatser. I de fall vi fortfarande saknat uppgifter har vi sökt information på kommunernas hemsidor och i förekommande fall genomfört telefonintervjuer.

År 2015 var det 17 kommuner inte som bedrev några arbetsmarknadspolitiska insatser. År 2016 var motsvarande siffra 10 kommuner eller 3,5 procent av

landets 290 kommunerna som inte bedrev några insatser. Under samma tidsperiod har andelen kommuner som har arbetsmarknadsinsatser ökat till 97 procent. Detta kan ställas i relation till andelen som år 2002 hade arbetsmarknadsinsatser, ca 85 procent (SKL 2017). Det är viktigt att påpeka att kommunerna inte är ålagda att tillhandha arbetsmarknadsinsatser (SKL 2017). Trots detta ordnar många kommuner i stor utsträckning insatser för att aktivera arbetslösa. Eftersom kommunerna inte är förpliktade att organisera insatser är det rimligt att tro att det förekommer variation mellan landets kommuner. Vikman och Westerberg (2017) visar att det råder stor variation i huruvida kommuner anordnar, respektive, saknar arbetsmarknadsinsatser.

I denna rapport anses kommuner bedriva arbetsmarknadsinsatser om de har tillgång, och anvisar deltagare, till organiserade aktiviteter som antingen sker i kommunens regi (t.ex. jobbsökaraktiviteter och utbildning) eller i samverkan med andra kommuner. I många kommuner finns genom kommunförbund, ett nära samarbete och samordning kring arbetsmarknadsinsatser. En arbetsmarknadsinsats kan också vara en aktivitet som sker hos privata utförare eller andra aktörer, t.ex. i projektverksamhet, men som finansieras av kommunala medel³⁵. Figur A1 illustrerar vilka kommuner som under 2016 anordnade, respektive saknade arbetsmarknadsinsatser samt om kommunen bidragit med uppgifter till forskningsprojektet.

³⁵ Feriejobb, OSA-anställningar eller insatser utförda av Arbetsförmedlingen betraktas inte som kommunala arbetsmarknadsinsatser

Figur A1 Kommunernas arbetsmarknadspolitiska status 2016 samt leverans av uppgifter till forskningsprojektet

Vad skiljer kommuner som anordnar respektive saknar arbetsmarknadsinsatser åt? I Tabell A2 presenteras i kolumn ett och två en övergripande jämförelse mellan kommuner som anordnar insatser och saknar insatser. Därefter jämförs i kolumn tre och fyra kommuner som bidragit med uppgifter till forskningsprojektet med kommuner som anordnar insatser, men som av olika skäl valt att inte bidra med uppgifter.

I kolumn ett och två ser vi att individegenskaperna skiljer sig åt i flera avseende: kommuner som saknar arbetsmarknadsinsatser har i genomsnitt färre invånare, högre skattekraft (vilket är ett mått på skatteunderlag per invånare), lägre arbetslöshet och färre ohälsodagar än kommuner som anordnar arbetsmarknadsinsatser. Den samlade bilden, utifrån kolumn ett och två, är att kommuner som inte anordnar arbetsmarknadsinsatser är små till medelstora och oftast har socio-ekonomiskt starkare invånare. I kolumn tre och fyra noterar vi att kommuner som bidragit med uppgifter i genomsnitt är större och har högre befolkningstäthet. I övrigt ser vi inga större skillnader. Eftersom antalet observationer i tabellen inte är heltäckande, är det osäkert i vilken utsträckning jämförelsen kan generaliseras till andra kommuner och deras insatser, men sett till befolkningens har vi uppgifter för kommuner där en majoritet (56 procent) av Sveriges befolkning bor.

Tabell A2 Genomsnittliga individegenskaper för boende i kommuner som har, respektive saknar arbetsmarknadsinsatser år 2016

	Utan insatser	Med insatser	Med insatser i data	Med insatser ej i data
Folkmängd	13 402	35 218	56 222	22 616
Invånare km ²	162,4	150,7	186,3	129,3
Skattekraft (SEK)	197 392	180 902	182 762	179 786
Utrikesfödd, %	14	14	15	14
Ålder 15–24 år, %	19,2	18,7	18,8	18,6
Ålder 24–34 år, %	16,9	18,6	19,4	18,1
Ålder 35–44 år, %	18,9	19,1	19,2	19,1
Ålder 45–54 år, %	23,1	22,5	22,2	22,8
Ålder 55–64 år, %	21,8	21,1	20,5	21,5
Öppet arbetslösa 18–64 år, %	3,45	4,06	4,11	4,04
Öppet arbetslösa 18–24 år, %	3,65	4,31	4,35	4,29
Ekonomiskt bistånd, %*	4,73	4,69	4,93	4,54
Förgymnasial, <9 år, %	4,74	5,96	5,80	6,05
Förgymnasial, 9 år, %	14,2	15,1	14,7	15,4
Gymnasial, 2 år, %	24,9	25,6	24,8	26,2
Gymnasial, 3 år, %	24,4	25,1	24,9	25,2
Eftergymnasial, <3 år, %	12,7	12,4	13,0	12,0
Eftergymnasial, 3 år, %	18,1	15,2	16,2	14,6
Forskarutbildning %	0,84	0,55	0,60	0,52
Ohälsotal, antal dagar	28,4	31,8	31,1	32,2
Observationer	10	280	105	175

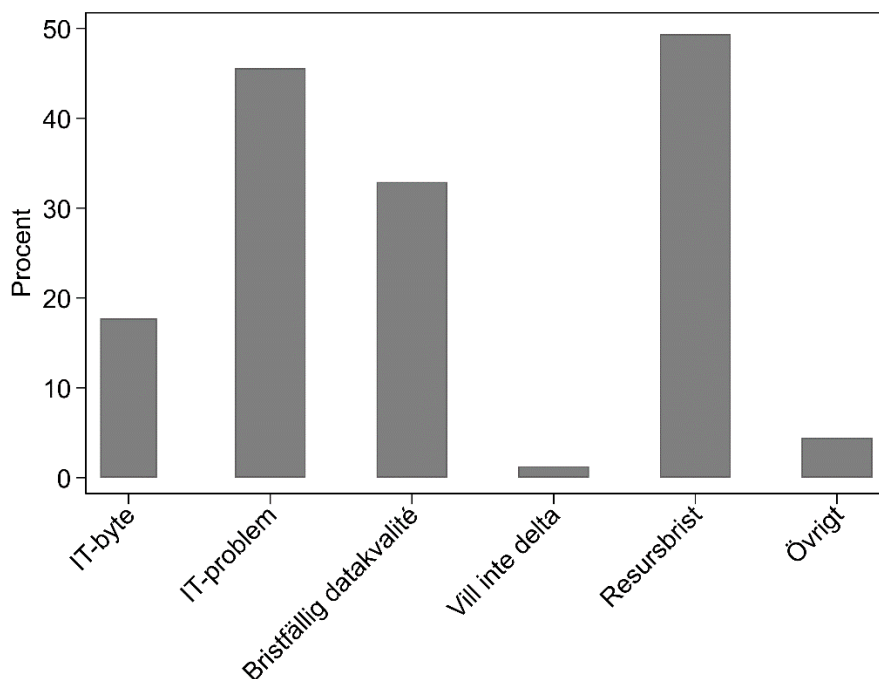
Nor: Uppgifterna avser år 2016 och är hämtat från SCB, Försäkringskassan och Socialstyrelsen.

*Nynäshamn, Storfors, Skinnskatteberg och Leksand har inte rapporterat andel med ekonomiskt bistånd för 2016.

Bortfall

Det var frivilligt för kommunernas att bidra med uppgifter till forskningsprojektet. Sammanlagt 183 kommuner valde att inte bidra med uppgifter. En enkät skickades ut till de kommuner som inte kunde, eller ville, delta i studien. Av kommunerna som inte deltog svarade 79 på enkäten, vilket motsvarar ungefär 43 procent av dem som inte deltog.

I Figur A2 redovisas angivna anledningar till att kommunerna inte bidrog med registerdata. En majoritet av kommunerna uppger att resursbrist, eller tekniska problem och/eller byte av IT-system, har hindrat dem från att bidra med uppgifter. Ytterligare 20 procent uppger att de inte kunde bidra med uppgifter på grund av bristande datakvalité. Detta återspeglar förutom hur olika långt kommunerna kommit i sitt arbete med att organisera sina arbetsmarknadsinsatser även i) i vilken utsträckning kommunerna använder systemstöd för uppföljning och/eller systematiskt dokumentera deltagarna, och ii) hur benägna kommunerna är att avsätta resurser till systemstöd. Av de svarande kommunerna är det endast en kommun som uppgav att den inte ville delta.

Figur A2 Kommunernas angivna anledningar till att inte bidra med uppgifter till forskningsprojektet

Av de svarande ”bortfallskommunerna” uppger 69 av 79 att de bedriver arbetsmarknadsinsatser och erbjuder sina deltagare kommunala arbetsmarknadsanställningar. Sex kommuner uppger att de helt saknar arbetsmarknadsinsatser, men tillhandahåller kommunala arbetsmarknadsanställningar.

Eftersom insamlingen avser tidsperioden 2010–2017 är ett annat sätt att redovisa bortfallet antalet svar för respektive år. Bortfallet, sett över tidsperioden 2010–2017, skiljer sig åt för vilka år kommunerna kunnat bidra med uppgifter. I Tabell A3 redovisas antal kommuner per år för samma tidsperiod och i Tabell A4 redovisas antal deltagare för respektive kommun och år. Där ser vi också att 2016 är det år vi har flest deltagande kommuner och det år som används i rapporten.

Tabell A3 Antal kommuner som bidragit med uppgifter för respektive år

År	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Antal kommuner i data	67	74	81	90	95	101	103	100

Not: Antal kommuner som levererat registerdata av fullgod kvalitet per år. Kommuner med enbart feriejobb räknas ej in. Vingåker och Mariestad redovisas inte separat då de har insatser med Katrineholm respektive Gullspång.

Tabell A4 Antal unika deltagare i levererade data från kommunernas arbetsmarknadsinsatser

Kommun	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ale	519	347	258	244	234	316	240	198
Alvesta	0	0	0	0	67	254	210	143
Arboga	96	364	379	372	376	308	233	255
Arvika	369	390	419	423	659	421	451	355
Askersund	0	1	11	68	100	87	65	0
Avesta	164	140	100	194	394	663	706	514
Bollnäs	243	425	448	584	624	686	526	422
Borgholm	0	4	3	23	61	207	259	271
Borlänge	73	97	140	112	133	85	54	2
Borås	49	77	110	192	397	1094	1301	1339
Botkyrka	23	199	882	1164	695	712	869	741
Eksjö	201	199	204	214	226	202	183	123

Kommun	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Emmaboda	0	0	0	3	44	116	144	100
Eskilstuna	0	0	0	1	50	180	254	306
Eslöv	0	0	0	0	0	3	52	76
Essunga	13	22	47	61	68	74	89	74
Falkenberg	516	536	514	463	480	465	383	325
Falköping	536	455	410	438	396	330	262	279
Falun	27	31	69	116	137	194	334	176
Flen	311	397	364	208	161	132	124	125
Forshaga	166	121	140	300	335	210	187	147
Gnosjö	0	1	90	94	107	126	131	111
Gullspång	472	504	718	812	787	483	289	177
Gällivare	0	0	0	1	7	37	90	72
Gävle	1840	1794	1847	1874	1926	1699	1596	1812
Göteborg	112	165	397	494	528	511	1378	2526
Hagfors	0	1	2	7	36	104	87	52
Halmstad	0	0	0	0	0	1011	1195	962
Helsingborg	46	66	81	127	530	1604	1705	1625
Hjo	0	1	3	24	84	89	81	81
Hofors	251	223	206	247	172	122	185	204
Hudiksvall	600	576	545	561	488	474	527	525
Hultsfred	0	0	0	0	0	0	30	84
Härjedalen	142	109	101	111	134	147	130	113
Härnösand	7	6	27	238	631	597	626	286
Härryda	233	216	205	194	206	220	219	168
Jönköping	34	327	1238	1292	925	849	741	724
Kalix	0	0	0	1	20	44	70	69
Kalmar	15	18	24	32	175	415	409	366
Karlshamn	485	493	520	579	596	508	460	394
Karlskrona	1	1	2	5	10	37	275	413
Karlstad	0	0	0	0	0	2	3	76

Kommun	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Katrineholm	1278	1274	979	881	776	671	541	622
Kil	0	1	2	9	115	135	85	65
Kinda	1	0	0	12	36	125	135	90
Kiruna	17	34	40	46	81	287	468	428
Kristianstad	0	2	3	18	408	1084	925	332
Kävlinge	250	168	126	117	93	56	47	42
Lerum	0	0	1	1	11	125	157	142
Lindesberg	1	5	77	300	289	228	128	0
Linköping	2268	1788	1260	729	651	1407	1293	861
Luleå	0	0	0	0	0	638	690	295
Markaryd	0	0	0	0	3	5	10	58
Mellerud	0	0	1	8	66	85	195	144
Motala	1014	911	925	1139	1283	1514	1699	1391
Mölnadal	0	0	1	7	54	176	164	153
Nacka	1	505	769	907	1101	906	1033	1066
Norberg	0	0	0	0	6	9	5	1
Nordanstig	263	239	250	214	223	230	293	228
Norrköping	92	99	110	125	311	512	542	315
Norrtälje	0	0	0	2	59	138	153	233
Norsjö	0	0	0	0	2	4	8	20
Nybro	0	0	2	19	88	72	66	132
Nyköping	335	295	193	169	232	252	348	287
Nässjö	3	5	10	105	185	221	204	217
Oxelösund	0	0	0	0	0	1	91	308
Sala	46	228	275	271	353	367	324	292
Skellefteå	980	610	588	518	457	446	464	415
Skövde	145	200	229	224	313	273	275	251
Sotenäs	0	0	0	0	0	10	55	38
Stenungsund	437	428	345	320	272	236	158	124
Stockholm	7558	6972	6185	6098	5748	5496	4638	1471

Kommun	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Strängnäs	0	0	156	291	256	140	70	83
Sundbyberg	428	390	315	349	390	318	328	312
Sundsvall	142	655	618	629	652	667	597	330
Surahammar	0	0	0	3	18	26	27	35
Svedala	0	0	0	0	0	0	12	74
Säffle	0	1	1	3	6	101	310	283
Säter	14	33	53	45	37	9	21	17
Söderhamn	825	805	870	939	934	797	822	735
Södertälje	1065	1124	1282	1321	1184	1328	1166	975
Sölvesborg	1	3	16	56	262	280	217	156
Tidaholm	13	16	19	26	35	83	155	208
Timrå	38	53	67	81	136	231	227	135
Torsby	0	0	0	4	51	173	153	149
Trollhättan	58	65	88	156	416	848	1011	583
Ulricehamn	195	391	345	327	413	445	522	494
Umeå	0	0	0	0	2	14	52	75
Upplands Väsby	1	1	1	2	6	13	36	151
Uppsala	0	0	153	1061	2153	2455	2248	1756
Vaggeryd	9	15	25	71	117	129	132	136
Varberg	23	117	265	513	514	432	376	400
Vänersborg	775	654	707	741	875	1199	992	861
Värmdö	1	2	2	2	2	3	9	73
Värnamo	254	230	240	362	359	292	224	166
Västervik	10	13	20	30	39	70	390	331
Västerås	1712	1884	1596	1495	1396	1147	1125	499
Växjö	2	190	1043	1235	1078	1060	1276	1086
Ystad	20	10	11	23	34	38	53	83
Änge	0	0	0	2	32	213	230	167
Ätvidaberg	138	183	192	207	190	210	144	130

Kommun	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ödeshög	0	0	1	2	17	21	41	54
Östersund	418	321	255	315	390	379	271	0